

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

မြသန်းတင့်

ပိတောက်ပန်းသို့ ဂုဏ်ပြုခြင်း

(ရသအနုပညာ အက်ဆေးများ)

မင်းဆွေနှစ်စိစဉ်သည်

mgyoe.com

ပန်းတိုင်ကို ဆွေးရတယ်ဆိုတာ
 လရောင်အောက်မှာ
 လမ်းလျှောက်တာမဟုတ်ဘူး။

(တေးတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကိုဖြတ်မည် ဝတ္ထု)

မြသန်းစင်

(၁၉၂၉ - ၁၉၉၀)

မြသန်းတင်

ပိတောက်ပန်းသို့ ဂုဏ်ပြုခြင်း

(ရသအနုပညာအက်ဆေးများ)

မင်းဆွေနှစ် စီစဉ်သည်

ဘုတာလမ်း၊ ဆားလေတန်းရပ်၊ ပုံရွာ၊
ဓနု-၂၂၀၇၆၊ ဓနု-၄၇၀၅၁၅၀၀
E-mail : chindwineain@gmail.com

ပုံနှိပ်
ပထမအကြိမ်
မတ်လ၊ ၂၀၂၄
အုပ်ရေ(၁၀၀၀)

မျက်နှာဖုံး
ဓာတ်ပုံထိန်ဝင်း

ထုတ်ဝေသူ
ချင်းတွင်းအိမ်စာပေ(၀၁၆၇၅)
ဘူတာလမ်း၊ ဆူးလေကုန်းရပ်၊ မုံရွာ

ပုံနှိပ်သူ
ကာလာရုံပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၁၄၂)
အမှတ် ၁၈၄၊ ၃၁လမ်း၊ ရန်ကုန်

စာအုပ်ချုပ်
ကိုမြင့်

ဖြန့်ချိရေး
ချင်းတွင်းအိမ်စာပေ
၀၉-၂၁၃ ၁၅ ၀၀
နှစ်ကာလများ စာပေ
၀၉-၂၅ ၄၈ ၄၈ ၀၄၈

တန်ဖိုး (၈၀၀၀)ကျပ်

မာတိကာ

စီစဉ်သူမှ ---

မင်းဆွေနှစ်

၁။ ပိတောက်ပန်းသို့ရုဏ်ပြုခြင်း	၉
၂။ တမာနချိန်စစ်တမ်း	၃၉
၃။ ထီးကောက်နှင့်ခေါက်ထီး	၅၁
၄။ မြင်းကိုအတင်းရေသောက်ခိုင်း၍မရနိုင်	၆၃
၅။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထဲမှဖြတ်သန်းစီးဆင်းသွားသောရေအလျင်	၇၇
၆။ မနက်ခင်းရန်ကုန်မြို့တွင်းဈေးများကိုလျှောက်ကြည့်ခြင်း	၉၃
၇။ ဖြူးတွင်တွေ့ခဲ့သောနွံထဲကကြာတစ်ပွင့်	၁၁၉
၈။ သင်္ဃန်း၊ နှင်းနံ့တို့သင်းပျံ့သောထွေလာခရီး	၁၃၃
၉။ တပေါင်းညတစ်ည၌ခေတ်ကိုသုံးသပ်ကြည့်ခြင်း	၁၄၃
၁၀။ ပန်းများမပွင့်သောနွေဦး	၁၅၁

မြသန်းတင့်ရဲ့မြသန်းတင့် (ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ)

၁၉၃

mgyc.com

SAMPLE BOOK

မြသန်းတင့်

(၁၉၂၉-၁၉၉၈)

mgyc.com

စီစဉ်သူမှ

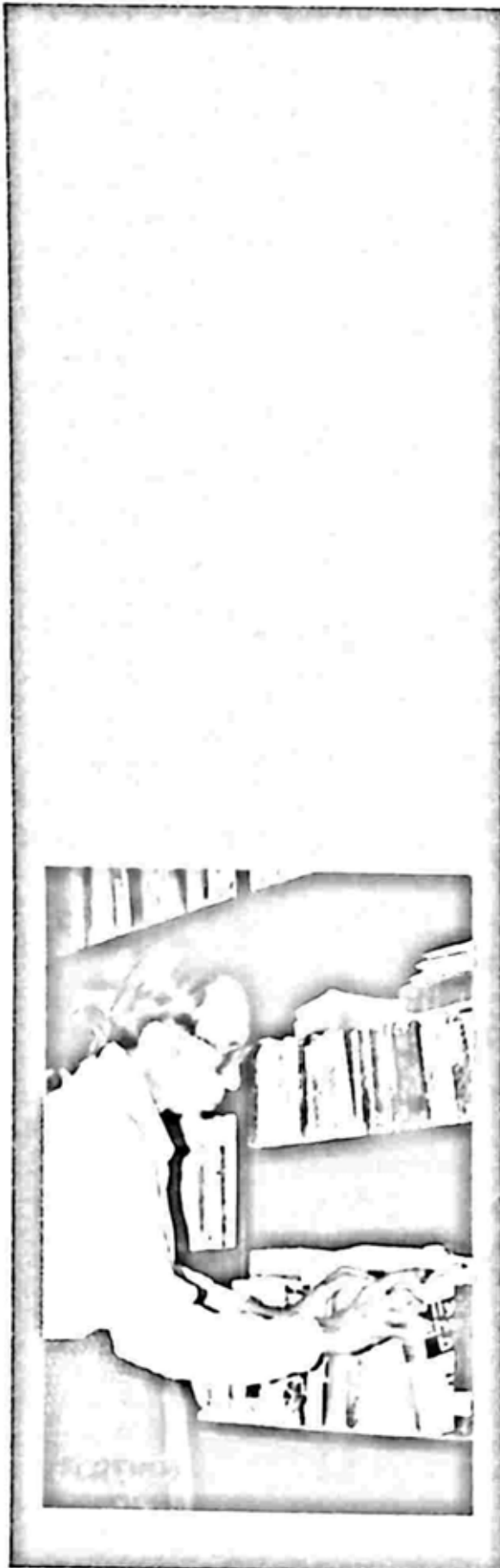

သံသရာရှည်သလောက်
 ဘဝဟာ...တိုတိုလေးပါ
 တိုတောင်းတဲ့ဘဝလေးမှာ
 ငြိမ်းချမ်းတဲ့ရသအနုပညာနဲ့ ချစ်ခြင်းမေတ္တာတွေကို
 ဆရာအက်ဆေးလေးတွေဖတ်ရင်း
 ကြည်နူး ပီတိ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်.....

ကြီးမားလှတဲ့ဆရာစာပေကျေးဇူးတွေကို
 အောက်မေ့သတိရရင်း လှပမွှေးမြတ်ပန်းကလေးတွေကို
 တစ်ပွင့်စီသီကုံးသလို စုစုစည်းစည်း
 (ပိတောက်ပန်းသို့ဂုဏ်ပြုခြင်း)
 ဆိုပြီး စီစဉ်တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။

ဒါကိုဆရာလည်းကျေနပ်မှာပါ
 ခွင့်ပြုပေးတဲ့ဆရာမိသားစုကိုလဲ ဒီနေရာက
 ကျေးဇူးအထူးတင်ကြောင်းမှတ်တမ်းပြုပါတယ်။

မင်းဆွေနှစ်
 ၁-၁-၂၀၂၃

စာကြည့်တိုက်တွေဟာ
ဘဝရဲပြတင်းပေါက် တွေနဲ့အလား
သဏ္ဍာန်တူတယ်။

အဲဒီ ပြတင်းပေါက်တွေ
ကနေပြီး၊ ကျွန်တော်တို့ဟာ သုတ
ဆိုတဲ့လေကောင်းလေသန်ကိုရှုရှိုက်
နိုင်တယ်။ ရသဆိုတဲ့ စိမ်းလန်း
သာယာတဲ့ရှုမျှော်ခင်းတွေကို ကြည့်
နိုင်တယ်။

စာကြည့်တိုက် မရှိတဲ့
နေရာဟာမွန်းကျပ်ပိတ်လှောင်နေတဲ့
အခန်းကျဉ်း ကလေးတစ်ခန်းနဲ့
တူတယ်။ ဒါကြောင့် ပြတင်းပေါက်
တွေကို များများဖွင့်ပေးရမယ်။

(မြသန်းတင်)

ပိတောက်ပန်းသို့ဂုဏ်ပြုခြင်း

(၁၉၉၇ ခု၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၅ ရက်နေ့ တက္ကသိုလ်များ ဗဟို စာကြည့်တိုက် ဇော်ဂျီ ကြေးရုပ်ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားတွင် ဟောပြောချက်)

ဒီနေ့ စာရေးဆရာကြီး၊ ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီရဲ့ ရုပ်တုဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားမှာ စကားပြောခွင့်ရတဲ့အတွက် အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကြွရောက်လာကြတဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်နဲ့ ပါမောက္ခများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့ စာပေမိတ်ဆွေများအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါတယ်။ ဇော်ဂျီဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အာစရိယ ဆရာ၊ သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာဖြစ်သည့်တိုင် သူ့ကို သူ့ရဲ့ ကလောင်နာမည်အတိုင်း ဇော်ဂျီလို့ ခေါ်တာကို ခွင့်လွှတ်စေလိုပါတယ်။ လောကကြီးကို အမြဲနားလည်ခွင့်လွှတ်တတ်တဲ့ ဆရာကတော့ ရောက်ရာ အရပ်ကနေပြီး ခွင့်လွှတ်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပြီး သားပါ။

နောက်တစ်ချက် တောင်းပန်လိုတာက ဇော်ဂျီအကြောင်းကို

mgyoe.com

ပြောရတာဟာ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလွန်းပြီး ပြောသူက သေးငယ်လွန်း
နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဇော်ဂျီအကြောင်းကို ပြောရတာဟာ ပုဏ္ဏား ၆
ယောက် ဆင်စမ်းတဲ့ အဖြစ်မျိုးနဲ့ တူကောင်း တူနေပါလိမ့်မယ်။ တကယ်
လိုများ ကျွန်တော့် ဟောပြောချက်ထဲမှာ မပြည့်စုံတာ၊ လိုတာ၊ မှားတာ
ရှိရင် ကျွန်တော့်ကို ဆင်စမ်းတဲ့ ပုဏ္ဏားလို့ပဲ သဘောထားကြပါ။

ဒီနေ့ ဇော်ဂျီရဲ့ ရုပ်တုဖွင့်ပွဲဟာ တော်တော်ထူးခြားတဲ့ပွဲ ဖြစ်ပါ
တယ်။ ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ ရုပ်တုတွေဟာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြုလဲနေကြပါ
တယ်။ ဒီလို ရုပ်တုတွေပြုလဲနေတဲ့ခေတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ရုပ်တု
တစ်ခုကို စိုက်ထူလိုက်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ စိုက်ထူလိုက်တဲ့
ရုပ်တုကတော့ ဘယ်တော်လှန်ရေးကမှ ဖြိုလှဲပစ်နိုင်တဲ့ ရုပ်တု မဟုတ်
ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ စိုက်ထူလိုက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့
ရုပ်တုဟာ လူတစ်စု၊ လူတန်းစားတစ်စုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ရုပ်တုမဟုတ်
ဘဲ တစ်မျိုးသားလုံး၊ ဒီထက်ပိုပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောရရင် လူသား
အားလုံးကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ရုပ်တု ဖြစ်လို့ပါပဲ။

ဇော်ဂျီရဲ့ စာတွေ၊ ကဗျာတွေကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် ဒီအချက်ကို
ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်ပါတယ်။

အားလုံး သိကြတဲ့အတိုင်း ဇော်ဂျီဟာ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှု
ကြီးရဲ့ အလံကိုင် သုံးဦးအနက် တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်စမ်းစာပေ
လှုပ်ရှားမှုဟာ ကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက လူးလွန် ရှင်သန်လာခဲ့တဲ့
အမျိုးသားစာပေလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုဟာ
အမျိုးသားစာဆိုကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ အိန္ဒိယမျိုးချစ်စာဆိုကြီးဆိုပြီး
တဂိုးတို့ရဲ့ ဩဇာအောက်မှာ မွေးဖွားရှင်သန်လာခဲ့တဲ့ စာပေလှုပ်ရှားမှု
ဖြစ်တဲ့အလျောက် အဲဒီလှုပ်ရှားမှုဟာ ထင်ရှားတဲ့ အမျိုးသားလက္ခဏာကို
ဆောင်နေပါတယ်။ ဒီအချက်ကိုလည်း ခေတ်စမ်းစာဆိုတွေရဲ့ စာပေထဲ

မှာ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီဟာ အဲဒီလို အမျိုးသား လက္ခဏာဆောင်တဲ့၊ ဆန်းသစ်တဲ့၊ ဂန္ထဝင် အစဉ်အလာကို မြန်မာ့ လူ့ဘောင်ရဲ့ တောင်းဆိုချက်နဲ့အညီ ပြန်လည် ဆန်းသစ်စေတဲ့ ခေတ်စမ်း စာပေလှုပ်ရှားမှုရဲ့ အလံကိုင် သုံးဦးအနက် တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ် စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုမှာ စာရေးဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာတွေ အများကြီး ပါလာခဲ့ပါတယ်။ ဒီအထဲက သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီနဲ့ မင်းသုဝဏ်တို့ သုံးဦးသာလျှင် သူတို့ရဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ခေတ်စမ်းအလံကို လွှင့်ထူပြီး စာတွေကို ရေးသွားခဲ့ကြတာဖြစ်ပြီး တခြားစာရေးဆရာများ ကတော့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် စာပေလောကမှ ထွက်ခွာသွားခဲ့ ကြပါတယ်။ သူတို့ သုံးဦးကတော့ ခေတ်စမ်းကို မွေးဖွားခဲ့သူ၊ ခေတ်စမ်း ကို ရှင်သန်အောင် လုပ်ခဲ့သူ၊ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ကိုယ်စားပြုခဲ့ကြသူများ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့သုံးဦးကို ခေတ်စမ်းရဲ့ အလံကိုင်များလို့ ပြောရခြင်းပါ။

ချက်ကိုစလိုဗက် အမျိုးသမီး ဘာသာဗေဒပညာရှင်နဲ့ မြန်မာ စာပေသုတေသီ ဒဂုံမာကိုဗာက ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ခေတ်စမ်းစာပေကို ဦးဆောင်ခဲ့တဲ့ သူများက ရေးထားတဲ့ စာရယ်လို့ မတွေ့ရသေးဘူးလို့ သူ့ရဲ့ 'သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေလေ့လာချက်' ဆိုတဲ့ စာတမ်းမှာ ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဆရာကြီး ဦးဖေ မောင်တင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီနဲ့ မင်းသုဝဏ်တို့ဟာ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှု ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုရဲ့ ဦးတည်ချက် စသည်တို့နဲ့ ပတ်သက်လို့ အခါအခွင့်ကြုံတိုင်း ပြောခဲ့၊ ရေးခဲ့တာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် (ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် ဦးဆောင်တဲ့) သူတို့သုံးဦးက ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုကို ကိုယ်တိုင် ခေါင်းဆောင် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး၊ ခေတ်စမ်းကို နှောင်းမျိုးဆက်တွေဆီကို သယ်ဆောင်

လာခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ ထပ်ပြီး အသေးစိတ်ပြောရရင် သိပ္ပံမောင်ဝဟာ ခေတ်စမ်းစကားပြေကို ခေါင်းဆောင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခဲ့သူဖြစ်ပြီး ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့ကတော့ ခေတ်စမ်းစကားပြေကိုရော၊ ကဗျာကို ပါ စိုက်ပျိုးရုံမက ရှင်သန်အောင် မြေတောင်မြှောက်ခဲ့သူများ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဇော်ဂျီဟာ ခေတ်စမ်းကဗျာကို စတင် တည်ထောင်သူ လို့ဆောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်မှာ စတင်ဖွဲ့စပ်ဆိုလိုက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ ‘ပိတောက်ပန်း’ ကဗျာဟာ ပထမဆုံးသော ခေတ်စမ်းကဗျာလို့ ဆို နိုင်ပါတယ်။ ‘ပိတောက်ပန်း’ အရင်က ရှိခဲ့သမျှသော ကဗျာများဟာ (ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ မဟာလေးချိုးကြီးများက လွဲရင်) ဂန္ထဝင် ပုံသဏ္ဍာန် စစ်စစ် ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး ‘ပိတောက်ပန်း’ ကတော့ တကယ့် ခေတ်စမ်းဟန်ကို စတင်လိုက်တဲ့ ကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်သစ် ရုရှား စာပေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောရာမှာ ဂေါ်ကီက “ ကျွန်တော်တို့သည် ကုတ်အင်္ကျီမှ ဆင်းသက်လာကြသည် ” လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ သဘော ကတော့ ခေတ်သစ် ရုရှားစာပေက ဂိုဂိုးလ်ရဲ့ ‘ ကုတ်အင်္ကျီဆိုတဲ့ ဝတ္ထု တိုကလေးက အစပြုခဲ့တယ်လို့ ပြောတဲ့သဘောပါ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မြန်မာခေတ်သစ် ကဗျာဟာလည်း ဇော်ဂျီရဲ့ ‘ပိတောက် ပန်း’ က ဆင်းသက်လာတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

‘ပိတောက်ပန်း’ မတိုင်မီတုန်းက မြန်မာကဗျာဟာ သဘာဝ အကြောင်း၊ ပန်းအကြောင်း၊ ရာသီအကြောင်း၊ နက္ခတ်အကြောင်း၊ တော တောင်ရေမြေအကြောင်းကို ခပ်ရိုးရိုး ခပ်စင်းစင်း ဖွဲ့သွားတဲ့ သရုပ်ပြ အဖွဲ့လောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဦးကြော့ရဲ့ ပိတောက်ပန်းအဖွဲ့ကို ကြည့်ရင် ဒီအချက်ကို သိနိုင်ပါတယ်။ နားထောင်ကြည့်ပါ။

လတန်ခူးပေမို့

အလှထူးပါဘိ
 မြမြဖူးရယ်တဲ့ ခိုင်ရွှေဝါ။
 တကယ်တမ်းသာပ
 ဘယ်ပန်းသော် စံမတူလို့
 နန္ဒမူဖန်ဂူရိပ်မှာ
 ပစ္စေကာ ချွေးတော်သိပ်ရတဲ့
 အေးရိပ်ဆာယာ။
 တစ်နှစ်တွင်
 သည်တစ်လသာပ
 တစ်လတွင် တစ်ရက်တည်း
 ခက်ခဲတဲ့ ရက်ဗုဒ္ဓါ
 ပွင့်ရှာကြ စုံမြိုင်တွင်း။
 မြူမင်းလွင်ထန်
 ကြူသင်းတာချိန်ယံမတော့
 ဂိမ္မာန်လေပြန်နှောက်ခဲ့ရင် ရွှေဝတ်ဆံ
 ငုံတံညှောက်ကယ်က
 သိန်သရေ
 ထိန်ဝေလို့ တောက်တဲ့ပြင်
 လမ်းတစ်လျှောက်မှာလ
 ဆန်းသလောက်
 မလင်းနိုင်ဘူ
 ပန်းပိတောက်မင်း။

ဦးကြော့ရဲ့ ပိတောက်ပန်း ဖြစ်ပါတယ်။ လှပပြီး ပန်းပွင့်ရဲ့
 သင်္ခါရု၊ လောကရဲ့ သင်္ခါရုသဘောကို ဖော်ပြတဲ့ သရုပ်ပြ ကဗျာကလေး

တစ်ပုဒ်ပါပဲ။

ဇော်ဂျီရဲ့ ပိတောက်ပန်းကတော့ ရသ သဘောတင် မကတော့ ဘူး။ ဒဿနပါလာတယ်။ ကျေးဇူးပြုပြီး နားထောင်ကြည့်စေချင်ပါတယ်။

မခူးချင်စမ်းပါနဲ့
 နှစ်ဆန်းခါတော်မီမို့
 ဇေမ္မော်ရည် ပြေပြေလိမ်းကာပေါ့
 ခပ်သိမ်းနယ်စုံစုံသို့
 ပွင့်ငုံကို
 လင့်ကုန်ကြတော့လို့
 ခေါင်းကြွကာ ဆာဝေဝေနဲ့
 သူလည်းလေ
 လောကီသားလိုပေါ့
 ကြွားချင်လှပေလိမ့်မယ်။

ပထမပိုဒ်ပါ။ ဒီအပိုဒ်မှာပဲ ဇော်ဂျီရဲ့ စိတ်ရင်း၊ ဇော်ဂျီရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ကျွန်တော် မြင်လိုက်ရပါပြီ။ အဲဒီစိတ်ရင်း၊ အဲဒီစိတ်ဓာတ်ကတော့ နားလည် ခွင့်လွှတ်ခြင်းပါပဲ။ ခွင့်လွှတ်ခြင်းဟာ ဇော်ဂျီ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်ပါတယ်။ ပိတောက်တွေ ပွင့်တော့မယ်တဲ့။ တစ်လောကလုံး ရွှေရည် ဖုံးတော့မယ်။ ကြည့်လေရာရာမှာ ပိတောက်ငုံ ပိတောက်ဖူးတွေက သူတို့ လာတော့မယ်၊ စောင့်ကြ၊ မျှော်ကြလို့ ကျေညာနေတဲ့ပုံမျိုး၊ ခေါင်းမော့ပြီး ဝေဝေဆာဆာနဲ့ ကြွားဝါနေကြလေရဲ့။ အော် ကြွားချင်လည်း ကြွားပါစေ၊ သူလည်း လောကီသားလို ကြွားချင်မှာပေါ့လို့ ဇော်ဂျီက နားလည် ခွင့်လွှတ်ထားပါတယ်။ ဒီတော့ ပိတောက်ပန်းကဗျာရဲ့

ပထမအပိုဒ်ဟာ နားလည် ခွင့်လွှတ်ခြင်းကို ပြတဲ့ အပိုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။

တသိန်းတင့်ပါဘိ
တိမ်မြင့်ရှိပြာပြာက
ကြည်သာသာ
ပင့်လေအဖြူးတွင်ဖြင့်
တီတာတာ ပွင့်ရွှေဖူးငယ်တို့
လည်ယှက်ကာ ဘယ်ညာ
လူးလေတော့
သူတို့လို ဘယ်သူမြူးနိုင်ပါ
ထူးပါဘိတယ်။

ကြည့်စမ်းပါတဲ့။ ဘယ်လောက် ကျက်သရေရှိသလဲ။ ပြာနီ တိမ်တိုက်တွေ ကြားထဲက လေပြည်လေး သုတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ပိတောက်ဖူး၊ ပိတောက်ခိုင်တွေက ဟိုဘက်ယိမ်းလိုက်၊ သည်ဘက်ယိမ်း လိုက်နဲ့ ငှက်တွေ လည်ချင်းယှက်နေကြသလိုပဲတဲ့။ မြူးနေလိုက်ကြတာ။ ဘယ်လောက်များ မြူးနေလိုက်ကြသလဲ။ ဘယ်လောက်များ ပျော်နေ လိုက်ကြသလဲ။ ဘယ်လောက်များ ရွှင်နေလိုက်သလဲ။ သူတို့လို ဘယ်သူ တွေ မြူးနိုင်သလဲ။ သူတို့လို ဘယ်သူတွေ ပျော်နိုင်သလဲ။

ဇော်ဂျီဟာ မြူးနေတဲ့ ပိတောက်ပန်းတွေကို မြင်တယ်။ ပျော်နေတဲ့ ပိတောက်ပန်းတွေကိုမြင်တယ်။ ဒီ ပိတောက်ပန်းတွေနဲ့အတူ သူ့စိတ်ဟာ မြူးနေတယ်။ ပျော်နေတယ်။ ပိတောက်တွေ မြူးတာကို ကြည့်ပြီး မုဒိတာပွားနေတယ်။ သူတစ်ပါး ပျော်တာ၊ သူတစ်ပါး မြူးတာ၊ သူတစ်ပါး ချမ်းသာတာကိုကြည့်ပြီး မျှဝေခံစားတာဟာ မုဒိတာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ပိတောက်ပန်းကဗျာရဲ့ ဒုတိယအပိုဒ်ဟာ ဇော်ဂျီရဲ့ မုဒိတာ စိတ်ကို ပြနေပါတယ်။ ဒီမုဒိတာစိတ်ဟာလည်း ဇော်ဂျီစိတ်ရင်း၊

ဇော်ဂျီစိတ်ဓာတ်ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယအပိုဒ်ကတော့ ဇော်ဂျီရဲ့ အကောင်းမြင်ဝါဒကို ဖော်ပြနေတဲ့ အပိုဒ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုများ အကောင်းမြင်သလဲ။

တဝါဝါ ဆင်သင်္ကန်းရယ်က
ကမ္ဘာမှာ ဘဝင်ချမ်းစေတဲ့
သာသနာ ရွှင်ရွှင်လန်းအောင်လို့
တမင်မှန်းကာပျံ သတိဆွယ်
ရည်ရွယ်တော့သလား။

ပိတောက်ပန်းတွေ ဒီလောက် ဝါဝင်းထိန်ဝေနေတာဟာ ဘာကို ရည်ရွယ်တာလဲ။ ဘာကြောင့်လဲလို့ ဇော်ဂျီက သူ့ကိုယ်သူ ပြန်မေးပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီး ငြိမ်းချမ်းအောင်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ ရွှင်လန်းအောင်၊ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ စတဲ့ သာသနာသုံးရပ်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ် နိုင်အောင် လူတွေကို သတိပေးလှုံ့ဆော်ချင်တဲ့အတွက် ပိတောက်ပန်းတွေဟာ ဒီလောက် ဝါဝင်းနေကြတာလား။ ဒီလောက် ထိန်ဝေနေကြတာလား။ လူတွေကို ကပ်သုံးပါး ကျော်လွန်နိုင်အောင် အားထုတ်ကြလို့ သတိပေးတဲ့ အနေနဲ့ ဒီလို ရွှေရောင် တောက်နေတာများ ဖြစ်နေလေရော သလားလို့ ဇော်ဂျီက သူ့ကိုယ်သူ ပြန်မေးနေပါတယ်။ ပိတောက်ရဲ့ အဝါရောင်ထဲမှာ သင်္ကန်းကို မြင်လိုက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ အမြင်ဟာ ငြိမ်းချမ်းမှုကို လိုလားတဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ အမြင်။ ဘာသာတရားကို ကိုင်းညွှတ်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ အမြင်၊ အကောင်းအမွန်ကိုသာ ကြည့်တတ်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ အကောင်းမြင်ဝါဒကို ဖော်ပြနေပါတယ်။

ခူးပါနဲ့ကွယ်
ပွင့်ဖူးမှာ အဝါခြယ်၍
မာလာအလယ်မှာ နွဲ့ချင်တဲ့ နှလုံးရယ်ကြောင့်

နှစ်ဆုံးကုန် အတာဝင်သို့
 မာန်အင်ကို ဉာဏ်ဆင်
 မွေးကာဖြင့်
 အရေးအခါသာမှ
 ခများမှာ
 တစ်ဂုဏ်ဆန်းရတယ်
 ပန်းပိတောက်များ။

ဇော်ဂျီများ စာနာစိတ်၊ ကရုဏာစိတ်၊ သမ္မဇဉ်စိတ်တို့ကို ပြလိုက်တဲ့အပိုဒ်ပါပဲ။ ရွှေရောင်တွေ ခြယ်ထားတဲ့ ပိတောက်ပန်းဟာ နှစ်ဦးမှာ ပွင့်တဲ့တခြား ပန်းတွေလိုပဲ ပန်းပွဲတော်ကြီးထဲမှာ ပါချင်မှာပေါ့ တဲ့။ သွားပြီး မခူးလိုက်ပါနဲ့တဲ့။ သူ့ခများမှာ နှစ်ကုန်ပြီး အတာကူးချိန် မှာ ပျော်ဖို့အတွက် တစ်နှစ်လုံးစောင့်ခဲ့ရတာပါတဲ့။ ခုလို အရေးအခွင့် ကြုံမှ သူ့ဂုဏ်ပုဒ်ကလေးကို သူ ထုတ်ပြရတာမို့ မြူးခွင့်၊ ပျော်ခွင့်၊ ဖူးခွင့်၊ ပွင့်ခွင့်၊ ဝင်းခွင့်၊ ဝါခွင့် ပေးလိုက်ပါလို့ ဇော်ဂျီက ကရုဏာစိတ်၊ စာနာ စိတ်၊ သမ္မဇဉ် စိတ်နဲ့ ပိတောက်ပန်းဘက်က ရှေ့နေလိုက်ပေးပါတယ်။ ဒါဟာ ဇော်ဂျီ စိတ်ရင်း၊ ဇော်ဂျီစိတ်ဓာတ်ပါပဲ။

ပိတောက်ပန်း ကဗျာဟာ ၁၉၂၈ ခုနှစ်က ရေးခဲ့တဲ့ကဗျာ ဖြစ်တဲ့ အတွက် ခုဆိုရင် နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ရှိသွားပါပြီ။ အနှစ် ၇၀ ကြာသည့် တိုင် ပိတောက်ပန်းဟာ လန်းဆန်းနေတုန်းပါပဲ။ မွေးပျံ့နေတုန်းပါပဲ။ ရွှေရောင်တောက်နေတုန်းပါပဲ။ ဒီကဗျာဟာ မြန်မာကဗျာသစ်မှာ ပထမ ဆုံး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ကဗျာဖြစ်ပါတယ်။ အတွေးသစ် ကဗျာသစ်ကို ဖော်ပြလိုက်တဲ့ ပထမဆုံးသော ခေတ်သစ်ကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခေတ်သစ်မြန်မာကဗျာဟာ ပိတောက်ပန်းက ဆင်းသက်လာတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောခြင်းပါ။

ဇော်ဂျီရဲ့ ကဗျာတွေကို သူကိုယ်တိုင် အစုငယ်ကလေးတွေ ခွဲ
 ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ရှေ့ပြေးကဗျာ၊ ပိတောက်ရွှေဝါ၊ ကဗျာစု၊
 ဗေဒါလမ်း ကဗျာစု၊ ညီသစ်ဆင်း ကဗျာစု၊ ပုဂံ ကဗျာစုတို့ ဖြစ်ပါတယ်။
 ရှေ့ပြေး ကဗျာစုဟာ တေးထပ်၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ် တေးထပ်၊ လေးဆစ်၊
 စည်တော်သံ၊ ရတုပိုဒ်စုံ၊ တြိချိုးစာတောင့်လေးချိုး စတဲ့ ဂန္ထဝင်ကဗျာ
 ပုံသဏ္ဍာန်တွေဖြစ်ပြီး ၁၉၂၄ ခုနှစ်ကနေ ၁၉၂၈ ခုနှစ် အတွင်းစပ်တဲ့
 ကဗျာတွေဖြစ်ပါတယ်။

ပိတောက်ရွှေဝါ ကဗျာစုကတော့ ကျွန်တော် စောစောက ပြောခဲ့
 တဲ့ ပိတောက်ပန်း ကဗျာကစပြီး အပုဒ်ပေါင်း ၈၀ လောက် ရှိပါတယ်။
 ဒီကဗျာစုဟာ ခေတ်စမ်းခေတ်ကို အစပျိုးလိုက်တဲ့ ပိတောက်ပန်း ကဗျာ
 စုတွေဖြစ်တဲ့အတွက် အကြောင်းအရာစုံ၊ ဘာသာရပ်အစုံ ပါပါတယ်။
 အဖွဲ့ကလည်း လေးလုံးစပ်နဲ့ သံချိုကဗျာတွေ များပါတယ်။ ခေတ်စမ်း
 ကို အဓိက ကိုယ်စားပြုနိုင်တဲ့ ကဗျာတွေပါပဲ။ ဒီကဗျာစုတွေထဲမှာ
 အင်္ဂလိပ် ရိုမန်တစ်ဝါဒရဲ့ဩဇာကို အများကြီး တွေ့ရပါတယ်။ ဗေဒါ
 လမ်းကဗျာစုကတော့ ဇော်ဂျီရဲ့ ဒဿနကဗျာလို့ပဲ ကျွန်တော် ပြောချင်
 ပါတယ်။

ပုဂံကဗျာစုကတော့ ပုဂံနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အတွေးတွေပေါ့လေ။
 ပုဂံဆိုတာ မြန်မာ့ကျက်သရေ၊ ဒီတော့ လွတ်လပ်ရေးကို တောင့်တ
 မျှော်မှန်းတာတွေ၊ အတိတ်ကို ပြန်တူးဆွတာတွေ၊ ဇာတိမာန်ကို လှုံ့ဆော်
 တာတွေဟာ ပုဂံကဗျာရဲ့ စိတ်ရင်းပါ။

ညီသစ်ဆင်း ကဗျာများကတော့ နှောင်းမျိုးဆက်တွေကို ပေးခဲ့တဲ့
 ကဗျာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကဗျာတွေထဲမှာ ဇော်ဂျီက နှောင်းမျိုးဆက်
 တွေ သတိသမ္ဗုဒ္ဓိတရားကို လက်ကိုင်ထားဖို့၊ အတိတ်က မှားခဲ့တဲ့
 အမှားမျိုးတွေကို ရှောင်ဖို့ သတိပေးပါတယ်။

အဲဒီ ကဗျာစုတွေအပြင် ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်ထပ်ပြီးခွဲချင်တဲ့ ကဗျာစု တစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ ဇော်ဂျီ ကဗျာစုပါ။ ကဗျာ ဆရာကြီး ဇော်ဂျီဟာ ဇော်ဂျီကို တော်တော်နှစ်သက်ပုံ ရပါတယ်။ ဇော်ဂျီရဲ့ မသေဆေးကို လိုက်ရှာတဲ့ ဇွဲလုံ့လကို နှစ်သက်တာလား၊ စေတစ်လုံး ပိုင်တဲ့ တန်ခိုးတေဇော်ကိုနှစ်သက်တာလား၊ ဒါမှမဟုတ် သူတစ်ပါး အကျိုးကို ဆောင်တတ်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ သဘာဝကိုပဲ နှစ်သက်တာလား။ အားလုံးကိုပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီဟာ ဇော်ဂျီဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်ကို ယူခဲ့တာဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဇော်ဂျီဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်ကို ယူရုံတင်မကဘူး။ ဇော်ဂျီရဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ကဗျာတစ်ပုဒ်မက ဖွဲ့ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီရဲ့ ကဗျာစုတွေထဲမှာ ဆိုခဲ့တဲ့ ကဗျာ စုတွေအပြင် ဇော်ဂျီ ကဗျာစုဆိုပြီး တစ်ခန်းတကဏ္ဍ ထည့်ချင်ပါသေး တယ်။ ကျွန်တော် တွေ့သလောက်ဆိုရင် ‘ ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီရဲ့ ဇော်ဂျီကဗျာ လေးပုဒ်ရှိပါတယ်။ ပထမ ဇော်ဂျီကဗျာကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ စပ်ပါတယ်။ သူ့ကဗျာဟာ ဇာတ်စင်ပေါ်က တောတောင်စုံမြိုင် ကားလိပ် ကြီးရဲ့ ရှေ့မှာ ဇော်ဂျီ ထွက်လာတဲ့ပုံကို မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်လာပါ တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကဗျာဟာ ဇော်ဂျီ ထွက်ခန်းလို့ပဲ ကျွန်တော် ခေါ်ချင်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ဇော်ဂျီက သူ့ကဗျာကို ‘ ဇော်ဂျီ’ လို့ ရိုးရိုးပဲ အမည်ပေးထားပါတယ်။ ဘယ်လို ဇော်ဂျီပါလဲ။

ဖေဇော်ဂျီ
အနီဆင်သလို
ယဉ်လှပုံထူး။
အလို.... ရှုစမ်းပါ့

မြိုင်တန်းမှာ
မာန်အကြိမ်းတွေနဲ့
ရှိန်းသတ်လို့ မြူး။

တောတောင်စုံမြိုင်ထဲမှာ တောင်ဝှေးကို ထမ်းပြီး မြူးထူးနေတဲ့
ဇော်ဂျီ၊ ဆေးကြိတ်နေတဲ့ ဇော်ဂျီ၊ သူယောင်မယ်တွေနဲ့ ကခုန်နေတဲ့ ဇော်ဂျီ၊
ပြဒါးရှင်လုံးကို လိုက်ဖမ်းနေတဲ့ ဇော်ဂျီကို မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်လာစေ
ပါတယ်။ နားထဲမှာ ဇော်ဂျီဆိုင်းသံကို ကြားယောင်လာစေပါတယ်။

နောက် ဇော်ဂျီကဗျာ တစ်ပုဒ်ကတော့ ၁၉၃၆ ခု၊ ဧပြီလထဲမှာ
ရေးတယ်လို့ ဇော်ဂျီကဗျာပေါင်းချုပ်မှာ ပါပါတယ်။ အဲဒီကဗျာကတော့
'သည်အရေး' ဆိုတဲ့ ကဗျာပါ။

ပြဒါးရှင်
ပေးချင်တဲ့ ခုအရေး
ဇော်ဂျီမောင် ငါမစစ်လို့
စိတ်ညစ်တယ်လေး။

ရုတ်တရက် ဖတ်လိုက်တော့ ဒီကဗျာကလေးက လွယ်လွယ်
ရှင်းရှင်း ကလေးပါ။ ဘာမျှ နားမလည်စရာ မရှိပါဘူး။ ဇော်ဂျီက ပြဒါး
ရှင်လုံးကို ပေးချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူကိုယ်တိုင်က ဇော်ဂျီအစစ် မဟုတ်
လို့ မပေးနိုင်တဲ့အတွက် စိတ်ညစ်နေတယ်လို့ လွယ်လွယ်ပဲ ရေးထား
ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခက်နေတာ၊ နားမလည်နိုင် ဖြစ်နေတာက 'သည်အ
ရေး' ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ကဗျာထဲမှာ ပါတဲ့ 'ပေးချင်တဲ့ ခုအရေး' ဆိုတဲ့
စကားလုံးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါမှာ ဇော်ဂျီနဲ့ဆုံတော့ ကျွန်တော်က
အဓိပ္ပာယ်ကို မေးပါတယ်။ ခေါင်းစဉ်မှာပါတဲ့ 'သည်အရေး' ဆိုတဲ့
စကားနဲ့ ကဗျာထဲက ခုအရေးဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလဲ ဆရာပေါ့။
ကျွန်တော်က မေးကြည့်တယ်။

ဒီတော့မှ ဆရာက အဲဒီကဗျာလေးရဲ့ ဗျူဟာကို ရှင်းပြပါတယ်။ အဲဒီ ကဗျာကလေးက ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ စပ်တာပါ။ အဲဒီတုန်းက ၁၉၃၆ ခု၊ တက္ကသိုလ် ဒုတိယသပိတ်ကြီး မှောက်နေပါတယ်။ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေက ရွှေတိဂုံ ဘုရားပေါ်မှာ သပိတ်စခန်း ဖွင့်နေကြတယ်။ ကျောင်းသူတွေက မော်လမြိုင်ဇရပ်မှာ စခန်းချကြတယ်။ ဆရာဇော်ဂျီနဲ့ ဆရာမင်းသုဝဏ်က အဲဒီတုန်းက တက္ကသိုလ်မှာ ဆရာတွေ ဖြစ်နေကြ ပြီး သူတို့က ကျောင်းသား မဟုတ်တော့ဘူး။ သပိတ်ထဲမှာ မပါဘူး။ အစိုးရ ဝန်ထမ်းတွေ။ တစ်ညတော့ ဆရာနှစ်ဦးက မော်လမြိုင်ဇရပ်မှာ စခန်းချနေတဲ့ တပည့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူတွေဆီကို သွားလည် ကြတယ်။ အားပေးထောက်ခံတဲ့ သဘောလည်းပါတာပေါ့။ ဒီမှာ သပိတ် မှောက် ကျောင်းသူတွေက အော်တို အရေးခိုင်းကြတယ်။ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ ကဗျာကလေးက မအမာဆိုတဲ့ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ တစ်ယောက်ရဲ့ အော်တိုစာအုပ်ထဲမှာ ရေးပေးခဲ့တဲ့ ကဗျာကလေး။ ‘သည်အရေး’ ဆိုတာ တက္ကသိုလ်သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသား တွေရဲ့ အရေးကို ပြောတာ။ သူ့မှာ ပြဒါးရှင်လုံးသာရှိခဲ့ရင် သူတို့ တောင်းဆိုတဲ့ အရေးကို ပေးလိုက်ချင်တယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ သူက ဇော်ဂျီ အစစ် မဟုတ်တော့ သူတို့ တောင်းဆိုထားတဲ့ အရေးကို မပေးနိုင်လို့ စိတ်ညစ်ရတယ်တဲ့။

တော်တော်အရေးကြီးတဲ့ ကဗျာကလေးပါ။ ကြည့်တော့သာ ဘာမှ မဟုတ်ပေမဲ့ နောက်ခံသမိုင်းနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါမှာ ဒီကဗျာဟာ ဇော်ဂျီရဲ့ သမိုင်းအမြင်ကို အကဲဖြတ်ရာမှာ ဇော်ဂျီရဲ့ စာကို အကဲဖြတ်ရာမှာ တော်တော် အရေးကြီးပါတယ်။ အကြောင်းကိစ္စ တစ်ခုခုကို ခြေခြမြစ်မြစ် သိချင်ရင် သမိုင်းနဲ့ ကင်းကွာပြီး ကြည့်လို့ မရပါဘူး။ သမိုင်းနောက်ခံနဲ့ အမြဲ ဆက်စပ်ကြည့်မှသာ အမှန်ကို သိနိုင်

ပါတယ်။

အဲဒီကဗျာကလေးကို ရေးပေးခဲ့ရာ အော်တို စာအုပ်ပိုင်ရှင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ မအမာဆိုတာ လူထုဒေါ်အမာပါ။ ကျွန်တော်က အဲဒီကဗျာကလေးအကြောင်းကို ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် မန္တလေးကို ရောက်သွားတော့ ကျွန်တော့် ဆောင်းပါးကို ဖတ်ပြီးသား ဖြစ်နေတဲ့ ဒေါ်အမာက ကျွန်တော့် ဆောင်းပါးထဲမှာ ပါတဲ့ ကဗျာရေးတဲ့ နေ့စွဲကို ပြင်ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးထဲမှာ 'သည်အရေး' ကဗျာကို ဇော်ဂျီရေးတဲ့ နေ့စွဲကို ၁၉၃၆၊ ဧပြီလလို့ ရေးထားပါတယ်။ ဒါက ကဗျာပေါင်းချုပ်ထဲမှာပါတဲ့ နေ့စွဲကို ရေးထားတာပါ။ ဒေါ်အမာက ဒီနေ့စွဲဟာ မှားနေတယ်တဲ့။ ဒီကဗျာကို ရေးတဲ့ ရက်စွဲဟာ ၁၉၃၆ ခု၊ မတ်လတဲ့။ သူ့ အော်တိုထဲမှာ ရေးခဲ့တာဆိုပြီး အဲဒီတုန်းက ရေးခဲ့တဲ့ အော်တိုစာအုပ် အဟောင်းကလေးကို သိမ်းထားရာက ထုတ်ပြပါတယ်။ ဟောင်းနွမ်းဝါကြင်နေတဲ့ စာရွက်ပေါ်မှာ ဖျော့တော့ မှေးမှိန်စပြုနေတဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ လက်ရေးနဲ့ ကဗျာလေးကို ကျွန်တော် တွေ့ရပါတယ်။

နောက် ဇော်ဂျီကဗျာ တစ်ပုဒ်ကတော့ 'ဇော်ဂျီနဲ့ ရှိန်းဆာယာ' လို့ ခေါင်းစဉ်တပ်တဲ့ ကဗျာဖြစ်ပြီး ၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်ရဲ့ ကန်တော့ပွဲမှာ ဝေတဲ့ကဗျာလေး ဖြစ်ပါတယ်။

ရုပ်သေးစင်ပေါ်
 ဇော်ဂျီနဲ့ တောင်ငှေး
 အခုန်အပျံနှင့်
 သူ့ဟန်ကို သည်ဖေကြည့်
 မောမိတယ်လေး။

ဇာတ်စင်ပေါ်မှာ ဇော်ဂျီ ထွက်လာတယ်။ သူ တစ်ဦးတည်းရယ်။ ဘယ်သူမှ မရှိဘူး။ ခုန်လိုက်ပျံလိုက်။ ဆေးတောင်ငှေးကို ကိုင်ပြီး ငါ့လိုလူ

ဇေယျာ ရှိသေးရဲ့လားဆိုတဲ့ဟန်မျိုးနဲ့ ဝင့်ကြွားနေတဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ပုံကို မြင်
 လာတယ်။ ရှိန်းဆာယာ ပြီးသွားလို့ ကိုယ်ပျောက်နိုင်ပြီလေ။ စေတစ်
 လုံး ရပြီလေ။ ဖန်ဆင်းသမျှ ဖြစ်နေပြီလေ။ နုနယ်ပျိုမျစ်ခြင်းကို လိုချင်
 သလား။ ရတယ်။ သူယောင်မယ်လို လိုချင်သလား၊ ရတယ်။ သံတို့၊
 ရွှေတို့၊ ပြဒါးတို့ လိုချင်သလား၊ ရတယ်။ ဟာရိုးရော်ဘင်ရေးတဲ့ ဇာနာဒူး
 ဆိုတဲ့ မသေဆေးမျိုးကို လိုချင်သလား၊ ရတယ်။ လောကမှာ မရတာဆို
 လို့ ဘာမှမရှိ။ မဖြစ်တာဆိုလို့ ဘာမှမရှိ။ စေတစ်လုံး ပိုင်ပြီး၊ မော်နိုင်ပြီ။
 ကြွားနိုင်ပြီ၊ ဝင့်ဝါနိုင်ပြီ။ လောကကြီးတစ်ခုလုံး ကိုယ့်လက်ထဲမှာ မှောက်
 လိုမှောက်၊ သွန်လိုသွန် လုပ်နိုင်ပြီ။ ကဲဘာလိုသေးသလဲ။ ဘာမှ မလိုတော့
 ဘူး။ ဒီမှာတင် ဇော်ဂျီဟာ ဇာတ်စင်ပေါ်မှာ တစ်ယောက်တည်း ခုန်ပျံ
 နေတယ်။ ဘဝင်မြင့်နေတယ်။ မောက်မာနေတယ်။ မော်ကြွားနေတယ်။
 သူ့ရဲ့ဟန်ကို ကဗျာဆရာက ကြည့်ပြီး မောနေတယ်တဲ့။

ကဗျာဆရာက ဇာတ်စင်ပေါ်က မောက်မာဝင့်ကြွားနေတဲ့
 ဇော်ဂျီကို ကြည့်ရင်း မောရုံတင် မကဘူး။ စိုးလည်း စိုးရိမ်နေတယ်။
 ကဗျာဆရာကတော့ သင်္ခါရသဘောကို နားလည်သူကိုး။ ဒီတော့ ဇာတ်
 စင်ပေါ်မှာ တစ်ဦးတည်း မောက်မာ ဝင့်ကြွားနေတဲ့ ဇော်ဂျီကို ကြည့်ပြီး
 မောရုံသာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အတွက်လည်း စိုးရိမ်မိပြန်တယ်။ ကဗျာဆရာ
 ဘာကို စိုးရိမ်ပါသလဲ။

ရှိန်းဆာယာပိုမောက်
 ကိုယ်ပျောက်သည့် တန်ခိုး။
 ရှိန်းဆာယာ
 သည်ဖေကြောက်
 စိတ်ပျောက်မှာစိုး။

ဇော်ဂျီဟာ ရှိန်းဆာယာ ပိုမောက်ပြီးကိုယ်ပျောက်တဲ့တန်ခိုးတွေ

ရသွားပြီ၊ ခု ကိုယ်ထင်ပြချင်သလား၊ ရတယ်။ခုကိုယ်ပျောက်ချင်သလား၊
 ရတယ်။ ခုသိုးငယ် ယောင်ဆောင်ချင်သလား၊ ရတယ်။ ခု ဝံပုလွေ
 ဖြစ်ချင် ယောင်ဆောင်ချင်သလား၊ ရသေးတယ်။ ရှိန်းပြီးသွားတော့ ကိုယ်
 ပျောက်နိုင်တယ်။ ကိုယ်ပျောက်တာလောက်ကတော့ ကဗျာဆရာ
 ဒီလောက် မစိုးရိမ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ပျောက်သွားမှာကိုတော့ စိုးရိမ်
 တယ်တဲ့။ စိတ်ပျောက်တယ် ဆိုတာ တန်ခိုးတေဇော်မာန်ယစ်ပြီး လူစိတ်
 ပျောက်သွားတာ။ ဗြဟ္မစိုရ်တရားကို ပွားများလိုစိတ်တွေ ပျောက်သွား
 တာ။ လူအချင်းချင်း မေတ္တာ၊ ကရုဏာထားတတ်တဲ့ စိတ်တွေ ပျောက်
 သွားတာကို ပြောတာပါ။ တန်ခိုးငွေ သိပ်ကြီးပြီး လူစိတ်ပျောက်သွားမှာ
 ကိုတော့ ကဗျာဆရာ စိုးရိမ်ပါတယ်တဲ့။

အမေရိကန် ကဗျာဆရာ ရောဘတ်ဖရော့စ်က ကဗျာဟာ
 ပီတိနဲ့ စပြီး ပညာနဲ့ ဆုံးတယ် (Poetry begins in delight and ends in
 wisdom)လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကဗျာရေးသူအဖို့ရော၊ ကဗျာဖတ်သူ
 အဖို့ရော ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ကဗျာဆရာဟာ ခံစားချက်တစ်ခုကို ရလို့ ပီတိ
 ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီတင် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ကောက်စပ်လိုက်တယ်။ စရေး
 လိုက်တုန်းကတော့ ပီတိဖြစ်လို့ ရေးလိုက်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကဗျာ ဆုံးသွား
 တဲ့အခါမှာ ဉာဏ်အလင်းကို ရလိုက်တယ်။ သမ္မဇဉ်တရားကို ရလိုက်
 တယ်။ သမ္မဇဉ်တရားဆိုတာ အများအပြားကို သိတဲ့ ပညာကို ခေါ်တာ
 ပါ။

ဖတ်သူအဖို့မှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်
 လိုက်တယ်။ ကြည်နူးသွားတယ်။ ကျေနပ်သွားတယ်။ အားရသွားတယ်။
 ဖတ်ရင်း ဖတ်ရင်းနဲ့ ဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ အော်... ဒီလိုပါလားဆိုတဲ့
 အသိတရားကို ရသွားတယ်။ ဉာဏ်အလင်းကို ရသွားတယ်။ ဇော်ဂျီရဲ့
 ကဗျာတွေကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် ဒီအတိုင်းပဲ ခံစားရပါတယ်။ ပိတောက်

mgjye.com

ပန်း ကဗျာကို ဖတ်တုန်းကလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပိတောက်တွေ ပွင့်တာ ကိုမြင်တော့ ကြည်နူးတယ်။ ပျော်တယ်။ ကျေနပ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဆုံး မှာ စောစောက ကျွန်တော် ပြောခဲ့တဲ့ ခွင့်လွှတ်တတ်မှု၊ မုဒိတာပွားတတ်မှု၊ အကောင်းမြင်တတ်မှု၊ စာနာမှု စတဲ့ အသိတွေကို ရလိုက်တယ်။ ဒါဟာ ကဗျာရဲ့ကိစ္စ ပြီးမြောက်တာပါပဲ။

စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ ဇော်ဂျီကဗျာမှာ ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီက ရှိန်းဆာယာက ပိုမောက်လို့ ကိုယ်ပျောက်တတ်တဲ့ အကြောင်း၊ ကိုယ်ပျောက်ရုံနဲ့ အကြောင်းမဟုတ်သော်လည်း စိတ်ပျောက်မှာကို စိုးရိမ် တဲ့အကြောင်း ပွဲကြည့်ပရိသတ်အနေနဲ့ သူရင်မောနေရပုံကို ပြောသွား ပါတယ်။

ဒါတင်မကဘူး။ စိတ်ပျောက်သွားရင် ထင်ရာစိုင်းတတ်တဲ့ အကြောင်း ရိုင်းပျတတ်တဲ့အကြောင်း၊ လောဘတွေ၊ မာနတွေ ကြီးလာ တတ်တဲ့အကြောင်း၊ အဲဒီလို ဖြစ်လာရင် ဗိုလ်ကျချင်တတ်တဲ့အကြောင်းကို ပြောသွားပြီး အဲဒီစိတ်တွေ ပျောက်အောင် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ပြောသွား ပြီး အဲဒီနည်းနဲ့ စမ်းကြည့်စမ်းပါလို့ တိုက်တွန်းသွားပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို စမ်းကြည့်ဖို့ပဲဆိုတဲ့ ကဗျာကလေးနဲ့ ပြောထားပါတယ်။ ဒီကဗျာကလေးကလည်း ၁၉၈၅ ခု ဆရာမင်းသုဝဏ်ရဲ့ မွေးနေ့မှာဝေတဲ့ ကဗျာကလေး ဖြစ်ပါတယ်။ နားထောင်ကြည့်ပါ။

ရှိန်းဆာယာပိုမောက်
 ကိုယ်ပျောက်၍
 စိတ်ပျောက်လျှင်
 ဆာယာရှင် ထင်ရာစိုင်း
 ရိုင်းပျအစဉ်။
 လောဘနဲ့ မာနယှဉ်

ဗိုလ်ကျချင်အမြဲ။

အနိစ္စာ ထိုအသိ

သတိခံ ခိုင်သလောက်ဖြင့်

ပျောက်စိတ်ကို

ရှာလျှင် မိပါလိမ့်

စမ်းကြည့်ဖို့ပဲ။

ကဗျာဆရာကြီး ဇော်ဂျီက ရှိန်းဆာယာက ရလို့ ကိုယ်ပျောက်ပြီး စိတ်ပျောက်သွားတဲ့ ဇော်ဂျီကို ပျောက်စိတ်ကို လိုက်ရှာတဲ့နည်းကို ပေးပါတယ်။ သူ့နည်းကတော့ ဗုဒ္ဓဟောခဲ့တဲ့နည်းပါ။ ဖြစ်ပျက်တရားကို ရှုမှတ်ဖို့၊ အနိစ္စ တရားကို နှလုံးသွင်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတရားကို ရှုမှတ် နှလုံးသွင်းရင်ဖြင့် ပျောက်စိတ်ကို ရှာဖို့တွေ့လိမ့်မယ်။ စမ်းကြည့်ပါလို့ ထင်ရာစိုင်းနေတဲ့ ဆာယာရှင်ကို တိုက်တွန်းထားပါတယ်။

ဇော်ဂျီရဲ့ ကဗျာဟာ တစ်လောကလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ပုဂ္ဂလိက ခံစားမှုသက်သက် မဟုတ်ပါဘူး။ ကြည့်လိုက်ရင် ပုဂ္ဂလိကဆန်သလို ထင်ရပေမဲ့ ဒိဋ္ဌဓမ္မတရား ဖြစ်နေပါတယ်။ သီးခြား ဆန်သလို ထင်ရပေမဲ့ ယေဘုယျသဘောကို ဆောင်နေပါတယ်။ ဒီအစိတ် အပိုင်းကလေးတစ်ခုလို့ ထင်ရပေမဲ့ တစ်ခုလုံး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီသဘောကို ဗေဒါလမ်းကဗျာတွေထဲမှာ အများကြီး တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဗေဒါလမ်းဟာ ဘဝကို ပြောတာ၊ လောကခံကို ပြောတာ၊ အတက်အကျကို ပြောတာ၊ အားမာန်ကို ပြောတာ စသဖြင့် ဋီကာဆရာတွေ အမျိုးမျိုး အနက်ဖွင့်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ဗေဒါလမ်း ကဗျာစုထဲက အပိုဒ် ၃၀ ဖြစ်တဲ့ 'ပန်းခဲသည်ပဲ' ဆိုတဲ့ ဗေဒါပန်း ကဗျာကလေးအကြောင်းကို ကျွန်တော် သိသလောက် နည်းနည်း ပြောချင်ပါတယ်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် တစ်နေ့မှာ ဆရာအိမ်ကို ကျွန်တော် ရောက်သွား

msbook.com

တယ်။ ဆရာက ကျွန်တော့်ကို ဆီးကြိုဇဉ်ခံပြီး မင်းကို ကဗျာတစ်ပုဒ် ပြရဦးမယ်ဆိုပြီး ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ပြတယ်။ ငါ ဒီကဗျာကို စပ်နေတာ နှစ်ပတ်လောက်ရှိပြီကွ။ နောက်ဆုံး အပိုဒ်ကို စပ်လို့မရလို့ စဉ်းစားနေ တာ။ ဒီနေ့တော့ စဉ်းစားလို့ရလို့ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ကို စပ်လို့ ရသွားပြီလို့ ပြောပြီး ကျွန်တော့်ကို သူ့ကဗျာကို အဖတ်ခိုင်းပါတယ်။ ဆရာက အဲဒီလို ဆရာမျိုးပါ။ တပည့်တွေပေမဲ့ ဆရာဟာ တပည့်တွေအပေါ်မှာ အလွန် လိုက်လျော၊ အလွန်နားလည်ပြီး ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ ဆရာဇော်ဂျီ သိကျွမ်းခဲ့တာကိုက ဘီယာသောက်ရင်း သိကျွမ်းလာခဲ့ကြတာပါ။ ဒါကဆရာကို မရိုသေလို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ အမှန်ပါ။ စကားစပ်လို့ပြောရရင် ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ရောက်တဲ့ (၁၉၄၇-၄၈) ခုနှစ်မှာ ဆရာဟာ ပါမောက္ခကြီး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဆရာဇော်ဂျီနဲ့ ဆရာမင်းသုဝဏ်ဆိုတဲ့ ဆရာနှစ်ပါးကို ကျွန်တော် ခပ်ဝေး ဝေးကပဲ မြင်ခဲ့ဖူးတာပါ။ ကျွန်တော့် အဖို့မှာတော့ အဝေးကနေပြီး လှမ်း လှမ်းကြည့်ရတဲ့ တောင်ထိပ်ဖျားတွေပါ။ ကျွန်တော့်လို ကောလိပ်ကျောင်း ကို ရောက်ကာစ ပထမနှစ် ကျောင်းသားကလေးက ပါမောက္ခ အနားကို ဘယ်မှာ ကပ်ရဲပါ့မလဲ။ ဘယ်မှာ စကားပြောရဲပါ့မလဲ။ အဝေးကသာ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရတာပေါ့။ တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော်ရယ်၊ ကွယ်လွန်သူ စာရေးဆရာ မောင်ကြည်လင်ရယ် ဂရုပ်ရုံ (ယခု ထရီတ်ဒါးဟိုတယ် နေရာ)မှာ ပြနေတဲ့ ချာလီချက်ပလင်ရဲ့ကားကို သွားကြည့်တယ်။ ညနေ ၃ နာရီခွဲပွဲ၊ ရုံထဲက ထွက်လာတော့ ဆရာနှစ်ပါးနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ပက်ပင်း တိုးနေတယ်။ ကျောင်းမှာ ခပ်လှမ်းလှမ်းက မြင်ဖူးနေတော့ ကျွန်တော် တို့ကလည်း နှုတ်ဆက်တယ်။ မောင်ကြည်လင်နဲ့တော့ သိကျွမ်းနေပါ ပြီ။ သူက ကျွန်တော့်ထက် အတန်းကြီးတဲ့ ကျောင်းသားကြီးဆိုတော့ ဆရာတို့ဆီကို ရောက်ဖူး ပေါက်ဖူးနေပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့က နှုတ်ဆက်

ပြီး ပြန်မယ်လုပ်တော့.....

“ မင်းတို့ကျောင်း ပြန်မှာလားလို့ ” မေးပါတယ်

“ ဟုတ်ကဲ့ ” လို့ဖြေတော့

“ ဒီလိုဆိုလာကွာ ထမင်းစားရအောင်၊ စားရင်း စကားပြောရအောင် ” ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို ဆူးလေဘုရားလမ်း အရှေ့ဘက်ခြမ်းမှာရှိတဲ့ ဝိုက်ဟော့စ် ရက်စတောရင့်ကို ခေါ်သွားတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်လည်း နောက်က လိုက်သွားပါတယ်။ ဟိုရောက်တော့ အခန်းကလေး တစ်ခန်းထဲဝင်ပြီး ထိုင်ရင်း ...

“ မင်းတို့ ဘီယာကလေး ဘာလေး နည်းနည်း ပါးပါး သောက်တယ် မဟုတ်လား။ အမောပြေပေါ့ကွာ “ ဆိုပြီး ဂျက်ဖရီ (သော့တံဆိပ် ဘီယာ)လေးလုံးမှာပြီး သောက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော် ဆရာကို ပထမဆုံး စကားပြောဖူးတာပါ။ ဆရာက အဲဒီလို ရိုးသားနှိမ့်ချတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပါ။

ခုနက ဗေဒါလမ်းကဗျာ အပိုဒ်ရေ ၃၀ ကို ပြန်ဆက်ပါ့မယ်။ အဲဒီကဗျာက ‘ ပန်းခဲသည်ပဲ ’ လို့ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်တပ်ထားတဲ့ ကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။ နားထောင်ကြည့်ပါ။

နေလုံးရယ်နီ
တိမ်ပန်းချီနေသွေးနဲ့
နတ်ရေးသည်သို့။
ဒီအကျပေမို့
အလှ လတာပြင်က၊
ကျူးရိုးရှင် လှေကလေးနဲ့
မျှော်ငေးလိုလို့။
သူ့ကိုယ်သူလျှင်၊

ဘာထင်လေမသိ။
 ဘယ်ပြောင်းညာပြန်နဲ့
 ဟိုငါးပျံ လတာစွန်းမှာ၊
 သူ့ကျွမ်းဟန်ချည့်။
 သူ့ကိုယ်သူလျှင်၊
 ဘာထင်လေမသိ။
 ဘုတ်မ ခုနှစ်သံနဲ့
 တညံ့ညံ့ လတာစွန်းမှာ၊
 သူ့လွမ်းသံချည့်။

ဆရာက သူ့ဒီကဗျာကို ဘယ်လိုခံစားပြီး ဘယ်လို စိတ်ကူး
 ရတယ်ဆိုတာကို ပြောပြပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ကမ္ဘာမှာ ကာရစ်ဘီယံ အကျပ်အတည်းလို့ခေါ်တဲ့
 ပြဿနာကြုံတွေ့နေချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက သူ့
 အနားမှာ ကျူးဘားဆိုရှယ်လစ် သမ္မတနိုင်ငံရယ်လို့ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့
 အတွက်ကျူးဘားပြည်ပြေးတွေကို အားပေးပြီး ကျူးဘားကို ဝင်တိုက်ဖို့
 အစီအစဉ်တွေကို ထောက်ခံနေပါတယ်။ ဒီတုန်းမှာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ
 ကလည်း ကျူးဘားဘက်က ထောက်ခံပြီး “ကျူးဘားကို မထိနဲ့ မီးပွင့်
 သွားမယ်” လို့ အော်ရင်း ကျူးဘားကို နျူးကလီးယား ခုံးပျံတွေတင်တဲ့
 သင်္ဘောတွေကို လွှတ်နေပါတယ်။ ကျူးဘားမှာ နျူးကလီးယား ထိပ်ဖူး
 တပ်တဲ့ ခုံးပျံစခန်းတွေ ထားမယ်။ အဲဒီကနေပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု
 ကို တိုက်မယ်လို့ ခရူးရှော့က ဆိုနေတယ်။ သမ္မတ ကနေဒီကလည်း
 ကျူးဘားကို ဆိုဗီယက် နျူးကလီးယား အခြေခံစခန်း အလုပ်မခံနိုင်ဘူး။
 “သင်္ဘောတွေ လာရဲလာကြည့်စမ်း။ ဟိုက်ဒရိုဂျင် ဗုံးကြဲပစ်မယ်” လို့
 ဆိုနေတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဆိုဗီယက် သင်္ဘောတွေကလည်း လာနေပြီ။ အမေ

ရိကန်ကလည်း ရှေ့အတိုးမခံတော့ဘူး။ ပစ်တော့မယ်ဆိုပြီး သတိပေး
 နေပြီ။ ဒီလိုနဲ့ ကမ္ဘာမှာ နျူးကလီးယား စစ်နှုတ်ခမ်းပေါ်ကို ရောက်
 နေတယ်။ နျူးကလီးယား စစ်ပွဲကြီး ဖြစ်တော့မလား၊ ဖြစ်တော့မလားနဲ့
 ရင်တထိတ်ထိတ် ဖြစ်နေကြရတယ်။ ကမ္ဘာမှာရှိတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊
 ဒဿနပညာရှင်တွေ၊ စာပေပညာရှင်တွေကလည်း နှစ်ဖက်စလုံးကို ဝိုင်း
 ပြီး မေတ္တာရပ်ခံနေကြတယ်။ နှစ်ဖက်စလုံးက ဒေါသတကြီး ဖြစ်နေ
 ကြတယ်။ မကြာခင်ကလေးတုန်းကပဲ ဆိုဗီယက်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အတွင်း
 ရေးမှူးချုပ် ခရူးရှော့က ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကို တက်ပြီး
 အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ် စကားပြောနေတုန်းမှာ ရှူးဖိနပ်ကို ချွတ်ပြီး
 စားပွဲခုံကို ဖိနပ်နဲ့ခေါက်ပြီး ကန့်ကွက်နေခဲ့သေးတယ်။ ကမ္ဘာကြီးဟာ
 အဲဒီလို ဒေါသတွေ၊ လောဘတွေ၊ မာနတွေ ဖုံးနေတယ်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး
 ကမ္ဘာလူထုဟာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေကြရတယ်။ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ
 ဖြစ်နေကြရတယ်။ မနက်လင်းလို့ သတင်းစာကို လှန်ဖတ်လိုက်ရင်
 ဟိန်းဟောက်သံတွေ၊ ကြိမ်းဝါးသံတွေ၊ ခြိမ်းခြောက်သံတွေ၊ မောက်မာ
 သံတွေ၊ မြူဆွယ်သံတွေ၊ ဝင့်ဝါသံတွေကို ကြားနေရတယ်။ တစ်ဖက်က
 ကြိမ်းလိုက် မောင်းလိုက်၊ တစ်ဖက်က ခြိမ်းလိုက် ခြောက်လိုက်နဲ့ ကမ္ဘာ
 ကြီးမှာ သူတို့ချည်းပဲ ရှိတော့တဲ့အတိုင်း ဘယ်သူ့ကိုမှ ဂရုမစိုက်ဘဲ
 အာဏာမာန် ယစ်နေကြတယ်။

ဒီမှာတင် ကဗျာဆရာက ကမ္ဘာရှုခင်းကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်က
 ဒီဝင်ချောင်းကလေးထဲကို ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။ ဟန်ရေးပြနေတဲ့
 အာဏာမာန် ယစ်သူတွေကို ငါးပျံအဖြစ် ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။ မြူဆွယ်
 လိမ်ညာနေတဲ့ အာဏာရှင်တွေကို ဘုတ်မအဖြစ် ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။
 ယေဘုယျကို သီးခြား ဖြစ်အောင် လုပ်လိုက်တယ်။ တစ်ခုလုံးကို အစိတ်
 အပိုင်းဖြစ်အောင် လုပ်လိုက်တယ်။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ဘာများ ထင်နေ

myoe.com

ကြသလဲ မသိဘူး။ လတာပြင်အစပ်မှာ ငါးပျံက ကျွမ်းထိုးပြီး ဟန်ရေး ပြလို့၊ ဟိုတစ်ဖက် လတာစွန်းမှာ ဘုတ်မက ခုနှစ်သံချီဟစ်ပြီး မြည်လို့။ သူ့အသံချည်းပဲ။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ဘာများ ထင်နေကြသလဲ မသိဘူး လို့ အပြစ်ဆိုလိုက်တယ်။ ကမ္ဘာ့အရေးအခင်းကို ဒီလတာစွန်းက အရေး အခင်းအဖြစ် ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။ ငါးပျံနဲ့ ဘုတ်မကို အပြစ်ဆို လိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို အပြစ်ဆိုတာတော့ ဟုတ်ပါပြီ။ သူတို့ကို သွားပြီး အပြစ်ဆိုရအောင် မင်းကကော ဘာလဲ။

ကဗျာဆရာဟာ ဒီနေရာမှာတင် ရပ်နေတယ်။ ဘာကို ဆက်စပ် ရမှန်းမသိဘူး။ ဒီလိုနဲ့ စဉ်းစားရင်း အဖြေပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ အပိုဒ်ကို စပ်လိုက်တော့မှ ကဗျာဆရာက နေလိုထိုင်လို့ ရသွားတော့တယ်။ ဒီတော့ မှ သူ့ကဗျာဟာ အဆုံးသတ်သွားတော့တယ်။ သူ အဆုံးသတ်ပုံကို ကြည့် ပါ။

အို အချင်း ကျူရိုးရှင်
 သူ့မူရာ သူ့အတင်း
 မင်းဆိုခဲ့စဉ်
 မင်းကိုယ်လည်း မင်းပင်လျှင်
 ဘာထင်လို့လေလဲ
 မဗေဒါ စုန်ဆန်လမ်းမှာ
 ပန်းခဲသည်ပဲ။

“အို... အချင်းကဗျာဆရာ မင်းက ငါးပျံနဲ့ ဘုတ်မကို အပြစ် ဆိုတာတော့ ဟုတ်ပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ အပြစ်ဆိုရအောင် မင်းကကော ဘာလဲ။ မင်းကိုယ်မင်း ဘာထင်လို့လဲ။ လက်စသတ်တော့ မင်းလည်း သူတို့လို လောဘတွေ ဒေါသတွေ၊ မောဟတွေ ရှိနေတာပဲ မဟုတ်လား။ မင်းလည်း မဗေဒါသွားတဲ့ စုန်ဆန်လမ်းမှာ တပေပေနဲ့ ကူးခတ်ပြီး နေရ

တာပဲ မဟုတ်လား ” လို့ သူ့ကိုယ်သူ ပြန်တရားချပြီး သမ္မဇဉ်တရား နဲ့ ထိန်းချုပ်ပြပါတယ်။ ကိုယ်ချင်းစာ နာစိတ်နဲ့ကြည့်ပါတယ်။ သူများကို အပြစ်ပြောမယ်ကြံတိုင်း သူ့ကိုယ်သူ ပြန်ကြည့်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဇော်ဂျီ စိတ်ရင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီ စိတ်ဓာတ် ဖြစ်ပါတယ်။

ညီသစ်ဆင်း ကဗျာစုမှာလည်း ဇော်ဂျီဟာ မျိုးဆက်သစ်ကို ခေါင်းဆောင် အရည်အချင်းနဲ့ ပတ်သက်သို့ မကြာခဏ ပြောတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကိုပဲ ထုတ်နုတ်ပြချင်ပါတယ်။ တစ်ပုဒ်က “ ပြောလိုက်ပါဘိ ဟောပါဘိ ” ဆိုတဲ့ ကဗျာပါ။

ငါ့ညီပြောင်းဝင်း

မောင်သစ်ဆင်း၊

မင်း၏ သားငယ်

နှစ်ဆယ်သက်စစ်

သူတို့ခေတ်၌

တိုင်းချစ် ပြည်ခင်

မြတ်စေချင်၏။

မင်းမြင်ငါကြား။

စကားဥဒါန်း

ဆန်း၏ သတ္တိ

ဆန်း၏ သမာဓိ

ဆန်း၏ ပညာ

ဆန်းမှာ ဆုံပေါင်း

ယောက်ျားကောင်းတို့၊

ခေါင်းဆောင်သဘော

မင့်သားချောကို

ပြောလိုက်ပါဘိ၊ ဟောပါဘိ။

လာမယ့် မျိုးဆက်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ စေတနာကို မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီစေတနာကို “ သခင်အောင်ဆန်း တရား ” ကဗျာမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဆန်း၏ သတ္တိ
ဆန်း၏ သမာဓိ
ဆန်း၏ ပညာ
ဟောစရာကား၊
အလွန်များ၏၊
မင့်သားအရွယ်၊
သက်နှစ်ဆယ်တွင်
လူငယ်အောင်ဆန်း၊
သူ့အစွမ်းကို
ပန်းကောင်းတစ်ပွင့်၊
ပန်ဆင်တင့်သို့
မင့်သားသိစေချင်လှ၏။

သခင်အောင်ဆန်းရဲ့ အနစ်နာခံစိတ်၊ သခင်အောင်ဆန်းရဲ့ ရိုးရိုး ကျင့်တဲ့အနေအထိုင် မြင့်မြင့်ကြံတဲ့ စိတ်ထားတို့ကို နောက်မျိုးဆက်တွေ အတုယူနိုင်အောင် ဖွဲ့ပြပါတယ်။ ဒါဟာ မျိုးဆက်သစ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဇော်ဂျီရဲ့ စေတနာပါ။

ဇော်ဂျီရဲ့ ပုဂံကဗျာစုများဟာလည်း သမိုင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဇော်ဂျီ ရဲ့အမြင်၊ အတိတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ သဘောထားတို့ကို ဖော်ပြ နေပါတယ်။

ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ ဂုဏ်ပြုပြီး ရုပ်တုတစ်ခု ရည်ရွယ်စိုက်ထူ လိုက်တဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ အကြောင်းကို ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း ပြောလို့

လည်း ကုန်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဇော်ဂျီကို ကဗျာဆရာတစ်ယောက် အနေနဲ့ ပြောလို့လည်း ပြည့်စုံမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အထက်မှာ ကျွန်တော် ပြောခဲ့သလို ဇော်ဂျီ အကြောင်းကို ပြောရတာဟာ ဆင်စမ်းတဲ့ ပုဏ္ဏားနဲ့ တူပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ဇော်ဂျီမှာ အခြားသော မျက်နှာ စာတွေ၊ အခြားသော ဘဝတွေ ပြောစရာ များစွာ ရှိနေလို့ပါပဲ။

ဇော်ဂျီဟာ ကဗျာဆရာကြီး တစ်ယောက်မျှသာမက ပြဇာတ် ဆရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ရေးခဲ့တဲ့ ရွှေမောင်းသံ ပြဇာတ်၊ မဟာ ဆန်ချင်သူ ပြဇာတ်စသည်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပြဇာတ်၊ စာပေ တစ်ခုလုံးမှာ ပြောစမှတ်ပြုကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ပြဇာတ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ပြဇာတ်ဆရာကြီးမျှသာမက ထူးချွန်ပြောင်မြောက်တဲ့ ဘာသာပြန် ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ဘာသာပြန်ခဲ့တဲ့ ဂျရက် မာဂရက်၊ ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုတိုများ၊ ပလေတိုး နိဒါန်းတို့ဟာ စံပြုလောက် တဲ့ စကားပြေများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဘာသာပြန်ဆရာကြီး တစ်ဦးမျှသာမက ဝတ္ထုရေး ဆရာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့မယား၊ သော့တွဲနှင့် နတ်ရုပ်၊ အောင် ဘော်နှင့် လေးလုံး၊ ဖိုးမာဒင်၊ ကြင်မည့်သူ၊ ပုဂံဈေး စတဲ့ ခေတ်စမ်း ဝတ္ထုတိုများဟာ မြန်မာဝတ္ထုတိုလမ်းသစ်ကို ဖွင့်ပေးခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေ ဖြစ်ပါ တယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဝတ္ထုဆရာတစ်ဦးမျှသာမက ဋီကာဆရာတစ်ဦး လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ရသစာပေ နိဒါန်း၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဋီကာစတဲ့ ဋီကာ အကျော်များဟာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာပေမှာ အစဉ်အမြဲ ထွန်းလင်း တောက်ပနေမယ့်ကျမ်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဋီကာဆရာတစ်ဦးမျှသာမက စာပေသမိုင်းဆရာနဲ့ အနုပညာသမိုင်းဆရာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီရဲ့ မြန်မာ

mgysa.com

ဝတ္ထုရှည် စာတမ်း၊ ရှေးက စာပေသစ်နဲ့ ပန်းချီအနုပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာတမ်းများစွာတို့ဟာ နှောင်းခေတ်စာပေသုတေသီတွေ၊ ပန်းချီအနုပညာ သုတေသီတွေ အတွက် အားထားရတဲ့ စာတမ်းတွေဖြစ်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ စာပေသမိုင်းဆရာနဲ့ အနုပညာ သမိုင်းဆရာမျှသာ မက ရသစာတမ်း ဆရာလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီရဲ့ ရသစာတမ်းများ ဟာ ဇော်ဂျီ ဒဿန၊ ဇော်ဂျီ စိတ်ဓာတ်၊ ဇော်ဂျီ ခံစားမှုတို့ကို ပေါင်းချုပ် ဖော်ပြရာဖြစ်ပြီး အကြောင်းအရာရော ရေးဟန်မှာပါ ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်ပိုင် ဖြစ်တဲ့ ရသစာတမ်းများ ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်စင်နဲ့ ကျွန်တော်၊ လက်ဖက် ရည်ကြမ်းဝိုင်းနဲ့ ကျွန်တော်၊ ပုဂံဘုရားနဲ့ ကျွန်တော် စတဲ့ ရသစာတမ်း များကိုကြည့်ရင် ဇော်ဂျီရဲ့ အမြင်သစ်၊ အတွေးသစ်ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ရသစာတမ်းဆရာ တစ်ဦးမျှသာမက အတ္ထုပ္ပတ္တိ ကျမ်းဆရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ မှော်ဘီဆရာသိန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဦးဖိုးကျား အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့ဟာ ထင်ရှားတဲ့ ပရကထာများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆရာ တစ်ဦးမျှသာမက စာပေနဲ့ အနု ပညာဝေဖန်ရေး ဆရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီရဲ့ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ ဝတ္ထု၊ မြန်မာကဗျာ၊ မြန်မာပန်းချီ၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ များလှစွာသော စာတမ်းများနဲ့ နိုင်ငံရပ်ခြား ဝတ္ထုများကို ဝေဖန်သုံးသပ် ပြချက်များဟာ ထင်ရှားတဲ့ ဝေဖန်ရေး စာတမ်းများ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဝေဖန်ရေး ဆရာများဟာ ဇော်ဂျီရဲ့ ဝေဖန်ရေး နည်းနာ ထဲကနေပြီး သင်ခန်းစာတွေ အများကြီး ထုတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဝေဖန်ရေးဆရာ တစ်ဦးမျှသာမက လေးနက်တဲ့ ဒဿန ဆရာတစ်ဦးလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီ ဒဿနကို ဇော်ဂျီရဲ့ ဝတ္ထုတိုများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ ကဗျာများထဲမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ကောင်း

ကင်ဟာ ကြယ်ပွင့်တွေနဲ့ ဝင်းလက်နေသလို ဇော်ဂျီရဲ့ စကားပြေနဲ့ ဝင်းလက် တောက်ပလို့ နေပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ ဒဿနဆရာ တစ်ဦးမျှသာမက သုခမိန်ရဲ့ ရာမ ယဏ ဗေဒပါရုဂ္ဂတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာရာမဇာတ်ဟာ ယိုးဒယားမှ လာခြင်း မဟုတ်ဘဲ မြန်မာ့စိတ်ဓာတ်၊ မြန်မာ့ ယုံကြည်မှု၊ မြန်မာ့ အစဉ်အလာ၊ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းနဲ့ ယှဉ်ပြီး မွေးဖွားလာတဲ့ ရာမယဏ ဖြစ်ကြောင်းကို သုတေသနလုပ်ပြီး တင်ပြခဲ့ပါတယ်။

ဇော်ဂျီဟာ သုခမိန် တစ်ဦးမျှသာမက ပညာအာစရိယ တစ်ဆူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ လူထုတွေကို စာဖတ်ချင်လာအောင် စာဖတ်တတ်လာအောင် လှုံ့ဆော်ခဲ့တဲ့ စာကြည့်တိုက်မှူး၊ တပည့်တွေကို တွေးတတ် မြင်တတ်အောင် သင်ကြားပေးခဲ့တဲ့ ကျောင်းဆရာ၊ ကလေးငယ်တွေကို မြန်မာ့စိတ်ရင်း သွတ်သွင်းပေးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ရွေးချယ်ရေးကော်မတီဝင် အမျိုးမျိုးသော စာပေအဖွဲ့များမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ သိမြင်နဲ့စပ်ပြီး ဖြောင့်မှန်တဲ့ အကဲဖြတ်လူကြီး စတဲ့ဂုဏ်တို့ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ပညာအာစရိ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတွေဟာ ဆင်စမ်းပုဏ္ဏားရဲ့လက်နဲ့ စမ်းမိတဲ့ ဇော်ဂျီရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ဆင်စမ်းပုဏ္ဏားရဲ့ အမြင်ဟာ ကန့်သတ်ချက်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဇော်ဂျီရဲ့ စာပေရုပ်ပုံလွှာကို ရေးခြယ် ပြရာမှာ ကျွန်တော်ရဲ့ တင်ပြချက်ဟာ အလွန်ကို သေးငယ် ကျဉ်းမြောင်းနေရင်၊ ဆင်စမ်းပုဏ္ဏားတစ်ယောက်က မမီမကမ်း၊ မမြင်မကမ်းနဲ့ စမ်းသပ်ပြနေတယ်လို့ သဘောထားပြီး နားလည် ခွင့်လွှတ်ကြစေချင်ပါတယ်။

မြန်မာ့ခေတ်သစ်ကဗျာဟာ ပိတောက်ပန်းက ဆင်းသက်လာတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပါပြီ။ ပိတောက်ပန်းကဗျာဟာ ပီတိနဲ့ အစပြု

mg...e.com

ပြီး ပညာနဲ့ အဆုံးသတ်သွားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဇော်ဂျီ၊ စိတ်ရင်း၊ ဇော်ဂျီ၊ စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့် ဟောပြောချက်မှာ ပေးထားတဲ့ ခေါင်းစဉ် အတိုင်း ဇော်ဂျီကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ပိတောက်ပန်းကဗျာကို ရွတ်ရင်း ဒီဟောပြောချက်ကို နိဂုံးချုပ်ချင်ပါတယ်။

ခူးပါနဲ့ကွယ်
ပွင့်ဖူးမှာ အဝါခြယ်၍
မာလာအလယ်မှာ
နွဲ့ချင်တဲ့ နှလုံးရယ်ကြောင့်
နှစ်ဆုံးကုန် အတာဝင်သို့
မာန်အင်ကို ဉာဏ်ဆင်မွေးကာဖြင့်
အရေးအခါသာမှ
ခမျာမှာ
တစ်ဂုဏ်ဆန်းရတယ်
ပန်းပိတောက်များ။
အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

မှတ်ချက်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် အခြားသပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မခင်မြ (ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်မြ၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်)၏ အော်တိုစာအုပ်တွင် လည်း ကဗျာတိုတစ်ပုဒ် ရေးပေးခဲ့သည်။ ကဗျာနှင့် အကြောင်းအရာကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နှစ်ငါးဆယ်ပြည့် စာစောင်၊ ၁၉၇၀၊ အပိုင်း ၂၊ ၃၅၀-၃၅၉ တွင် ကြည့်ပါ။

စာကြည့်တိုက်နှင့် သုတေသနမဂ္ဂဇင်း
(၁၉၉၇-၉၈)

တမာနချိန်စစ်တမ်း

အညာသားဖြစ်၍လားမသိ။ ကျွန်တော်သည် နွေဆန်းလျှင် အညာကို လွမ်းတတ်လေသည်။ အညာကို အလွမ်းဆုံးအချိန်မှာ တပို့တွဲ လဆန်းမှ တပို့တွဲလပြည့်လောက်အထိ အချိန်ဖြစ်ပါသည်။ တပေါင်း ဆိုလျှင် အညာရာသီဥတုသည် ပူလွန်းသည်။ ရှုခင်းက ခြောက်သွေ့လွန်း သည်။ တံလျှပ်တွေ စူးရဲလွန်းသည်။ တပို့တွဲလဆန်းမှာမူ သိပ်လည်းမပူ၊ သိပ်လည်းမချမ်း။ “ဆောင်းကျွတ်လုပြီ၊ နွေရာသီလည်း မပီတတ်သေး၊ ဝိုးဝါးထွေးလျက် ” နေသော စပ်ကူးမပ်ကူး အချိန်ကလေး။ ထိုအချိန် သည် နွေနတ်သမီးက မြူဇာပဝါပါးကို နေလှန်းချိန်။ ကျေးငှက် ကိုယ်စားလှယ် အဆင့်ဆင့်တို့၏ နှစ်ပတ်လည် ကွန်ဖရင့်။ ဂီတမိခင်က ဥသြငှက်ကို ဒိုရေမီဖာစ၍ သင်ပေးခါစ။ ဆက်ရက်က ထန်းရည်မူးပြီး ပေါက်ပင်ပေါ်တွင် ကျူးကျော်တဲ ဆောက်နေဆဲ။ ထန်းဆော်လေက ထန်းပင်များကြားတွင် လျှောက်လည်ကာ လေချွန်သံကို လိုက်ရှာနေချိန်။ မြေပဲတောင့်က မြေပဲကောက် သူတို့၏ လက်ညှိညှိများကို ရှောင်

တိမ်းကာ ယာခရီးတွင် တူတူပုန်းလျက်။ ရုက္ခဗေဒက ကလေးတို့ကို ဆီးသီးဝေချိန်။ သင်ကြောင်းက ဖန်ခွက်ထဲမှ နောက်ဆုံးနှင်းစက်ကို အငမ်းမရ မော့နေဆဲ။ ကျေးဖိုက ကျေးမ၏ မီးနေခန်းများတွင် တရစ် သီသီ၊ နှစ်ပတ်လည် လှေပြိုင်ပွဲဝင်မည့် ယောက်မက ထမနဲအိုးထဲတွင် လှော်တတ်လေ့ကျင့်ခန်း ဆင်းစ။ အင်ကြင်းနီ အပျိုပေါက်က နှုတ်ခမ်းဆိုး ဆေးကို မဆိုးတတ် ဆိုးတတ် ဆိုးလျက်။ အပြင်ခန်းသို့ ထွက်သွားသော နေလူပျိုသိုးသည် အတွင်းခန်းသို့ ဝင်ရန် အိက္ခေတာခါးပန်းကို ကျော် နေဆဲ။ ကောင်မလေးများက ထရိုက်ဇာ ဆွယ်တာပါးပါးလှလှကလေး များကို ခေါက်သိမ်း၍ ပရတ်လုံးထည့်လျက်။ ပတ်ကြားအက်နေသော အပျိုမကလေး၏ ပါးပြင်တွင် ဂလစ်ဆရင်းအလှဆီပြယ်ကာစ။ တစ်နှစ် လုံး အလေလိုက်နေသော မာယကြယ်သည် အချစ်ဦးစန္ဒာဆီကို မျက်နှာ ငယ်ကလေးဖြင့် ပြန်ကပ်ချိန်။ ကောက်လှိုင်းစည်းက သူ့ စင်ပေါ်တတ်ခွေ ပြီး သူ့တလင်းကို လွမ်းလွမ်းဆွေးဆွေးကြည့်လျက်။ ကျောင်းပြေးက မှတ်စု စာအုပ်ငှားပြီး စိန္တီက ကထာ ၄၇ ကို ပုံဆွဲတုန်း။ ညားကာစ ဇနီးမောင်နှံက စိတ်ကောက်ပြီး သူတို့ခုတင်ပေါ်မှ ဆင်းသွားသော အချမ်း ဓာတ်ကို အိပ်ခန်းထဲတွင် လိုက်ရှာနေစဉ်။ ပြက္ခဒိန်ဟောင်းက ဘော်တယ် ကုလား၏ ဂုန်အိတ်ထဲတွင် လိုက်သွားပြီး တစ်ရွက်လှန်ထားသော ပြက္ခဒိန်သစ်က နံရံပေါ်တွင် အပြုံးလဲ့လဲ့၊ မေမြို့မှ ဆင်းလာကာစ စထရော်ဘယ်ရီသီးက ထင်းရှူးသေတ္တာကြားထဲမှနေပြီး ရေခဲသေတ္တာထဲ က နို့စိမ်းဘူးကိုစောင်းကြည့်နေဆဲ။ တမာပင်က ဝတ်လစ်စားလစ် ချွတ် ချလိုက်ပြီး မလုံတလုံရွက်နုကို ခြုံနေဆဲ။

ကျွန်တော်သည် တပို့တွဲအကုန် တပေါင်းအကူး အညာကို လွမ်းနေသည်။ နွေဆန်းလျှင် သည်လိုပင် အညာကို ကျွန်တော် လွမ်းတတ်ပါတယ်။ စိတ်ကုသမားတော်တို့က နွေလွမ်းဝေဒနာဟု ရောဂါ

msye.com

စစ်တမ်း ပေးလိမ့်မည်ထင်သည် အညာသားက အညာကို လွမ်းခြင်းဖြစ် သည့်အတွက် အိမ်လွမ်းဝေဒနာဟုလည်း ခေါ်နိုင်လိမ့်မည် ထင်ပါ၏။

ပြောခွင့်ရ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည့်အတွက် သူများတွေအတွက်တော့ ကျွန်တော် မပြောတတ်။ ကျွန်တော့်အဖို့မူ တမာနချိန်သည် အညာနွေဦး ၏ နိမိတ်ပုံ။ အညာနွေဦး၏ အလင်္ကာ။

တစ်နှစ်၌ ကျွန်တော်သည် နွေဦးပေါက်ကာစ တပို့တွဲလဆန်း တွင် အညာသို့ ပြန်ရောက်သွားသည်။ ချမ်းမြည်နှင့် ပူအိုက်နေ့ကို တစ်လှည့်စီ ကြုံရသည်။ သို့ရာတွင် တပို့တွဲညများသည် ခိုက်ခိုက်တုန် အောင်လည်း မချမ်းတော့။ တပို့တွဲနေ့များသည်လည်း ပူလောင်လောင် မဖြစ်သေး။ နေလို့ကောင်းရုံ၊ လမ်းလျှောက်လို့ ကောင်းရုံ၊ အိပ်လို့ ကောင်း ရုံ၊ စားလို့ကောင်းရုံသာဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ရောက်နေစဉ် အမေသည် ကျွန်တော် ကြိုက်တတ်သော အညာဟင်းတစ်ခွက်ကို ချက်ကျွေးသည်။ အခြားမဟုတ်ပါ။ အမဲခြောက်ကို ခရမ်းချဉ်သီးနိုင်နိုင်၊ ငရုတ်သီးနိုင်နိုင် ထည့်၍ ဆီးသီးဖြင့် ချက်သော စပ်ချဉ်ဟင်းဖြစ်ပါသည်။ အမေသည် ထိုဟင်းနှင့် လွန်စွာလိုက်ဖက်သော အတို့ တစ်မျိုးကိုလည်း ပြင်ဆင် ပါသည်။ ထိုအတို့မှာ တမာရွက်ဖြစ်ပါသည်။ တမာချဉ်ဟု ရန်ကုန်က ခေါ်သော ကုလားတမာရွက်ကြမ်းများကို မန်ကျည်းသီးဖြင့် ပြုတ်ထား သည့် အရာမျိုးမဟုတ်။ မြန်မာတမာ၊ တောတမာဟု ခေါ်ကြသော တမာရွက် နုနုကလေးများကို အခါပေါ့အောင် ရေနွေးဖြင့် ဖျောထားသည့် တမာရွက်တို့ဖြစ်ပါသည်။

တမာတွေ ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသည်ကို ကျွန်တော် မသိပါ။ ရေတမာ၊ ကုလားတမာ၊ တောင်တမာ၊ သင်္ဘောတမာ၊ တောသမာ၊ မြန်မာတမာ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ကြပါသည်။ အညာတွင်မူ တမာရွက်တို့စားလျှင် မြန်မာတမာခေါ် တောတမာကိုသာ တို့စားတတ်ကြသည်။ အခြားတမာ

များကိုမူ တို့စားခြင်းမရှိပါ။

ရန်ကုန်တွင်ဖြစ်စေ၊ အောက်အရပ်တွင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော် ရောက်လေရာရာတွင် တမာပင်ကို လိုက်ရှာတတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆယ်ပင်လျှင် တစ်ပင်မျှပင် တမာကို မတွေ့ရပါ။ တမာသည် အပူပိုင်း တွင်သာ ပေါက်သည့်အပင်ဖြစ်သောကြောင့် ရှားပါးနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အညာတွင်မူ တမာပင်ကို ရှောင်၍ မလွတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ မြို့အဝင်တွင် အင်္ဂလိပ်လက်ထက် စိုက်ထားခဲ့သော တမာတန်းရှိပါသည်။ ပခုက္ကူသို့အထွက် ပေတစ်ရာလမ်း တစ်လျှောက် တွင် တမာပင်တွေကိုချည်းတန်းစီစိုက်ထားသည်။ တော်တော်နှင့် မဆုံး နိုင်။ နှစ်မိုင်သုံးမိုင်လောက်တော့ရှိမည်ထင်သည်။

ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ ကျောင်းပြေးလျှင် လည်း တမာတန်းကိုပြေးကြသည်။ တမာသီးတွေ လှိုင်လှိုင်ပေါသည့် ကဆုန်၊ နယုန်သို့ ရောက်လျှင် တမာပင်တွေပေါ်တတ်ပြီး တမာသီးတွေ ကို ခူးကာ စစ်တိုက်တမ်း ကစားကြသည်။ တမာသီးကလည်း ပေါသ လား မမေးနှင့်။ တစ်ပင် တစ်ပင်ကို တင်းပေါင်းဆယ်ရာချီ၍ ရသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းသာ ဖွံ့ဖြိုးလျှင် အညာက တမာပင်များသည် အလွန် အဖိုးတန်သော ဓာတုဗေဒ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။

သင်္ကြန်ကျကာနီးသည်နှင့် တမာပန်းတွေ ပွင့်ကြလေပြီ။ တမာပန်းနံ့သည် နည်းနည်းတော့ရိုင်းသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။ သို့ရာတွင် နံ့စော်သောပန်းဟူ၍ လောကတွင်မရှိ။ ထို့ကြောင့် တမာပန်းရနံ့သည်လည်း ရိုင်းသည့်တိုင်မွှေးမြဲတော့ မွှေးပါသည်။ အတာ အိုးထိုးလျှင် အမေက တမာပန်းခူးခိုင်းလေ့ရှိသည်ကို ကျွန်တော် သတိရ မိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့မြို့က တမာတန်းဘေးတွင် ခံပင်၊ ခံစစ်ပင်တွေ

ပေါက်နေသည့် တောင်ကုန်းကလေးတွေရှိသည်။ ထိုတောင်ကုန်းကလေးတွေပေါ်က ခံစပ်ချုံ့ကလေးများတွင် ဇွေတို့၊ ဗွတ်ဖင်နီတို့၊ ဗွက်ကလုံတို့ စသည့် ငှက်ကလေးတွေ နေတတ်ကြသည်။ ထိုငှက်ကလေးများသည် အပင်မြင့်ကြီးများတွင် အသိုက်မလုပ်ဘဲ ပင်နိမ့်ကလေးများတွင် အသိုက်လုပ်တတ်ကြပါသည်။ တမာတန်းက တမာပင်တွေမှာ စစ်တိုက်တမ်းကစားပြီးသည်နှင့် ကျွန်တော်တို့သည် ခံစပ်ကုန်းသို့သွား၍ ဗွတ်ဖင်နီကလေးများ ဗွတ်ကလုံကလေးများကိုဖမ်းတတ်ကြသည်။ ဗွတ်ကလုံနှင့် ဗွတ်ဖင်နီတို့ အုချိန်မှာလည်း တပို့တွဲလဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် တစ်ခါတွင် ဗွတ်ကလုံတစ်ကောင်ကို မိလာခဲ့ပါသည်။ အသိုက်ထဲတွင် ဥအုနေစဉ် ဖမ်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဗွတ်ကလုံသည် တေးဆိုသော ငှက်မျိုးဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်တို့က Bulbulဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်ဖမ်း လာသည့် ဗွတ်ကလုံငှက်မကလေးမှာ အိမ်ရောက်၍ လှောင်အိမ်ထဲ ထည့်ထားလိုက်သောအခါတွင် တေးဆိုခြင်း မပြုတော့ပါ။ မကြာမီ သေသွားပါသည်။ သစ်သီး ဝလံ စသည်တို့ကို ကျွေးသော်လည်း ကောင်းစွာမစားတော့ပါ။ လွတ်လပ်မှုကို ဆုံးရှုံးပြီး သဘာဝမကျစွာ နေရသဖြင့် စိတ်ညစ်ပြီး သေသွားဟန်တူပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြို့အဝင်က တမာတန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော့်တွင် သတိရစရာတွေ ရှိပါသေးသည်။ မြိုင်က အဓိကရ ဘုရားပွဲကြီးတစ်ပွဲဖြစ်သည့် ရွှေမြင်တင် ဘုရားပွဲသည် ကဆုန်လဆန်း ၈ ရက်နေ့လောက်စပြီး ကဆုန်လပြည့် အထိ ကျင်းပတတ်သည်။ ရွှေမြင်တင် ဘုရားပွဲဈေးကြီးသည် ထိုတမာတန်းတွင်ပင် ခင်းကျင်းတတ်ရာ ကျွန်တော်တို့ တစ်သိုက်သည် တမာတန်းကို နေ့တိုင်းရောက်နေကြသည်။ ဘုရားပွဲဈေးမစခင်ကတည်းက တောကလာသည့် ဈေးသည်တွေ ပြည့်နေလေပြီ။ ထိုဈေးလှည်းများတွင် ထွန်တုံး၊ ခွတ်သန်း၊ ဝါး၊ ဖျာ၊

မန်ကျည်း၊ ထန်းလျက်၊ ပဲ၊ ပြောင်းဆန်၊ ကြိမ် စသည့် လယ်ယာနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများပါလာတတ်သည်။ မြို့ကလာသည့် ဈေးလှည်းများမှာ အထည်အလိပ်၊ အလှကုန်ပစ္စည်း၊ အဖျော်ယမကာ၊ အိမ်တွင်းဖြစ် အလှအပ ပစ္စည်း၊ ငါးပိ၊ ငါးခြောက် စသည့် ကုန်ခြောက် ပစ္စည်းများ ပါလာတတ်သည်။ တောဘုရားပွဲသည် မြို့နှင့်တောတို့၏ ပေါင်းဆုံရာ နေရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြတို့ တွေ့ဆုံ စည်းဝေးပွဲ ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း အသေးစားနှင့် လယ်ယာတို့ ဈေးကွက်ပြိုင်ရာလည်း ဖြစ်သည်။

တမာတန်းကို လွမ်းစရာတွေ ကျန်သေးသည်။ ငယ်ငယ် ၇ နှစ်သားလောက်တုန်းက ကျွန်တော်သည် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နှင့်အ တူ အိမ်မှ ထွက်ပြေးခဲ့ဖူးပါသည်။ အိမ်က ထွက်ပြေးခြင်းမှာ ဘာအ ကြောင်းမျှ မရှိပါ။ တမာတန်းသို့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ငှက်ဥ သွား နှိုက်ကြရင်း မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် ထွက်ပြေး ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနေ့က မိုးဖွဲကလေးတွေ ကျနေပါသည်။ တမာပန်းနဲ့တွေ့ကလည်း သင်းနေပါ သည်။ ကျွန်တော်သည် တမာတန်းကို အဆုံးအထိ မရောက်ဖူးသေးပါ။ သုံးလေးမိုင်ဝေးသဖြင့် မရောက်ဖူးသေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်သည် တမာတန်းကို အဆုံးအထိ သွားကြည့်ချင်လာပါသည်။ တမာပန်းနဲ့က ကျွန်တော့်ကို သွေးဆောင်ဖြားယောင်းနေသည်ဟု ဆိုနိုင် ပါသည်။ ကျွန်တော့်အထင်တွင် ပခုက္ကူရောက်သည်အထိ တမာပင်တွေ တန်းစီပေါက်လိမ့်မည်ဟု ထင်နေပါသည်။ ထိုတမာတန်းတစ်လျှောက် ကို ကျွန်တော် သွားကြည့်ချင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့်သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက် တိုင်ပင်ပြီး တမာတန်းပေတစ်ရာအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ ကြပါသည်။ လမ်းတွင် ခွဖြင့် ငှက်ပစ်လိုက်၊ ရေအိုင်တွေလျှင် ဝင်ဆော့ လိုက်ဖြင့်။ သို့ရာတွင် လေးမိုင်လောက် လျှောက်မိသည့်အခါ တမာတန်း

သည် ဆုံးသွားပါသည်။ ရှေ့တွင် တမာပင်တွေ မရှိတော့ပါ။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် သည်လိုတမာတန်းများလမ်းတစ်လျှောက်တွင် ရှိရဦးမည်ဟုတွေးကာ တမာတန်းရှာပုံတော် ဆက်ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဆယ့်ငါးမိုင်လောက်ရောက်သည်အထိ တမာတန်းကို မတွေ့တော့ပါ။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့ ကြောက်လာပြီး အားငယ်လာကြပါသည်။ ထိုစဉ် ကျွန်တော်တို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်မှ လှည်းနှစ်စီးပေါ်လာပြီး လှည်းပေါ်မှ လူကြီးတစ်ယောက် ဆင်းလာပါသည်။ ထိုလူကြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ အိမ်နားနီးချင်း လက်ဖက်ကုန်သည် တစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့ နှစ်အရွယ် ကလေး နှစ်ယောက်ကို လူသွားလူလာပြတ်သည့် ပေတစ်ရာကြီးပေါ်တွင် မြို့မှ ဆယ့်ငါးမိုင်ခရီးအကွာ၌ တွေ့ရသည့်အခါ အံ့အားသင့်နေပါသည်။ သူက အကျိုးအကြောင်းကို မေးသည့်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်း မဖြေနိုင်ပါ။ ဤတွင် သူရိပ်မိလိုက်ပါပြီ။ သူသည် လမ်းဘေး နဘူးချုံမှ ကြိမ်တစ်ချောင်းကို ချိုး၍ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို တစ်ချက် စီရိုက်ပြီး လှည်းပေါ်သို့ အတက်ခိုင်းပါသည်။ သည်အရွယ်မှာ အိမ်ပြေး ရသလားဟုဆိုကာ တော်တော်လည်း စိတ်ဆိုးနေဟန်တူပါသည်။

ညနေပိုင်း အိမ်သို့ပြန်ရောက်သည့်အခါတွင် အိမ်က တစ်မြို့လုံး လိုက်ရှာပြီး မတွေ့သဖြင့် လူပျောက်မှုဖြင့် ဂတ်တိုင်ထားပါသည်။ လက်ဖက်ကုန်သည်က အိမ်သို့ သွားအပ်သည့်အခါတွင် အဖေသည် စိတ်ဆိုးလွန်းသဖြင့် ကျွန်တော့်ကို တိုင်တွင် ကြိုးတုတ်ပြီး ရိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် နောင်ကြီးပြင်းလာသည့်အခါတွင် အိမ်မှ နှစ်ခါလောက် ထွက်ပြေးဖူးပါသေးသည်။ တမာတန်းက ပေါ်ခဲ့သော အိမ်ပြေးစိတ်သည် ကြီးသည်အထိ ပါလာသလား မဆိုနိုင်ပါ။

တမာတန်းနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော် သတိရ

စရာ ကျန်သေးသည်။ ယင်းမှာ ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွင်းက ဂျပန်တို့ အသတ်ခံသွားရသော ကျွန်တော်တို့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ရဲဘော် ကိုတင်ဦး၏ သင်္ချိုင်းရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုတင်ဦးသည် မြို့နှင့် ဆယ်မိုင်ခန့်ဝေးသော ရွာတစ်ရွာတွင် ဂျပန်မိသွားပြီး ကိုယ့်ကျင်းကိုယ် တူးခိုင်းကာကျင်းဝတွင် ခူးထောက်ခိုင်းပြီး ဓားဖြင့် ခုတ်သတ်လိုက်ပါ သည်။ သူ့ အလောင်းကို ထိုရွာအနီးက ကျင်းထဲတွင် ဂျပန်က မြှုပ်ပစ်ခဲ့ ပါသည်။

စစ်ကြီးပြီးသွား၍ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့တွေ ဖွဲ့သောအခါ တွင် ကျွန်တော်တို့သည် ကိုတင်ဦး၏ အရိုးကိုသွား၍ဖော်ကာ မီးရှို့ပြီး တမာတန်းဘေးကခံစပ်ကုန်း တောင်ကမူကလေးပေါ်တွင် အုတ်ဂူ ကလေး တစ်ခု လုပ်ကြပါသည်။ ထိုစဉ်က မြို့ပိုင်နှင့် အင်္ဂလိပ်အလို တော်ရိ လူကြီးများက မြို့ထိပ်တွင် သင်္ချိုင်းဂူလုပ်ရမည်လောဟုဆိုကာ ကန့်ကွက်တားမြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့လူငယ်များ သည် သူတို့တားမြစ်ချက်ကို ဖိဆန်ကာ ကိုတင်ဦး၏ အရိုးပြာများကို ထိုတောင်ကမူကလေးပေါ်တွင် ဂူသွင်းခဲ့ကြပါသည်။

*

တမာသည် အညာ၏ ပုံရိပ်၊ အညာ၏ နိမိတ်ပုံဖြစ်ပါသည်။ ရုက္ခဗေဒပညာရှင်တို့ကမူ ကျွန်တော်တို့ တွေ့နေရသော တမာ ကို တမာကြီးဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ Azadirachta Indicaဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်အမည်မှာ Margosa or Nim Treeဖြစ်ပါသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ ပင်စည်ဖြောင့်သော အမြစ်စိမ်း သစ်မာပင် အမြင့် ဆုံး ပေ ၅၀ အထိရှိတတ်ပြီး အခေါက်က ခွဲပြာရောင်။ ခပ်ကြမ်းကြမ်း။ အရွက်မှာ ငှက်မွေးရွက်ပေါင်းဖြစ်ပြီး ရွက်လှဲထွက်သည်။ အလျား ၁၅ လက်မအထိ ရှည်သည်။ ရွက်မြွှာများ မျက်နှာချင်းဆိုင်

m...e.com

ထွက်သည်။ လုံ့စွပ်ပုံရှိ၍ ရွက်ထိပ်ချွန်ပြီး ရွက်ရင်းသွယ်သည်။ ရွက်နား
ခွေးသွားစိတ်ရှိသည်။

အပွင့်ငယ်ပြီး ချိုမွှေးခါးသက်သော ရနံ့ရှိသည်။ ဖြူဝါဝါအ
ရောင်ရှိ၍ တပေါင်းလမှ ကဆုန်လအထိ ပွင့်သည်။

အသီးရှည်မျောမျောဖြစ်ပြီး အစေ့တစ်စေ့သာ ပါသည်။ အစေ့
အနီဖျော့ဖျော့ရောင်။ အသီးရောင်မှာ နုစဉ်စိမ်း၍ မှည့်လျှင်အဝါရောင်
ကဆုန်၊ နယုန်တွင် သီးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသတွင် ပေါက်သည်။

အပွင့်၊ အစေး၊ အဆီ၊ အခေါက်၊ အရွက်၊ အသီး၊ အခက်၊ အရိုး
တို့အားလုံး အသုံးဝင်သည်။

မြန်မာ့ဆေးကျမ်းများအလိုအရ တမာသည် ခါးသက်သော အရ
သာရှိ၍ ကြေပျက်သောအခါ စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်းအရသာရှိသည်။ အေးသည်။
လေ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်တို့ကို ပယ်တတ်သည်။

အပွင့်ကိုရှူလျှင် အမူးအမော်ပြေစေသည်။ တမာဆေးကို
အားဆေး၊ အမောပြေဆေး ဖော်စပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုရသည်။
အသီးဆီကို ယားယံသော အနာများ ပျောက်စေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊
သန်ချဆေးအဖြစ်လည်းကောင်း အသုံးပြုရသည်။ တမာခေါက်ကို သွေး
၍ ဆားနှင့်သောက်သော် အဖျားပျောက်သည်။ တမာအတွင်း ခေါက်ကို
သွေးလိမ်းလျှင် အဆစ်အမြစ်ရောဂါပျောက်သည်။ အခေါက်ကို ရေနှင့်
သုံးခွက်တစ်ခွက်တင်ပြုတ်၍ ငုံထွေးလျှင် သွားကိုက်၊ သွားနာ ပျောက်
သည်။ ဝဲခြောက်နှင့် ပြည်တည်နာများကို တမာရွက်ကြိတ်၍ အုံလျှင်
ပျောက်သည်။ တမာရွက်ပြုတ်၍ ရေချိုးက အယားအယံနှင့် မျက်စိ
ယားယံခြင်း၊ ပူခြင်း၊ မျက်ရည်ပူကျခြင်းတို့ ပျောက်သည်။ တမာရွက်ကို
ကျွမ်းအောင်လှော်၊ အမှုန့်ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဆားအနည်းငယ်ထည့်၍ နေ့စဉ်

သွားတိုက်သော် သွားကိုက်၊ သွားနာ ရောဂါကင်းသည်။ သွားဖြူစင်
သည်။ တမာသီးကို နေ့စဉ်စားလျှင် ဆီးရောဂါကင်းသည်။ တမာရိုးတံ
ကို သွားထိုးတံ ပြုလုပ်ပြီး နေ့စဉ်တိုက်ခြင်းဖြင့် သွားရောဂါကင်း၍
သွားများဖြူဖွေးသည်။

ယင်းတို့မှာ တမာ၏ အာနိသင်များ ဖြစ်ပါသည်။

*

ထိုတစ်ခေါက် အညာသို့ရောက်စဉ် ကျွန်တော်သည် ရေခွေး
ကြမ်းနှင့် အမဲခြောက်ဖုတ်ကို စာအုပ်နှင့်တွဲဖက်မြည်းရင်း အိမ်နောက်
ဖေးက တမာပင်ကလေးကိုကြည့်နေမိပါသည်။ အမေက အမဲခြောက်စပ်
ချဉ်ဟင်း၊ တမာရွက်တို့ဖြင့် ကျွေးသဖြင့် တမာတန်းကိုသတိရကာ တမာ
ပင်ကလေးကို မော့ကြည့်လိုက်မိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တမာရွက်တွေ ကြွေ
နေသည်မှာ သုံးလေးရက်ရှိပါပြီ။ ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်းဖြစ်နေသော တမာပင်
ကို ကြည့်၍ ကျွန်တော် လွမ်းဝေဒနာ ဝင်လာပါသည်။

သည်နေ့ မော့ကြည့်လိုက်တော့ နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့် ရိုးတံပြိုင်း
ပြိုင်းဖြစ်နေသော တမာပင်ကလေးတွေ ရွက်နုတွေ ထွက်နေသည်ကို
ကျွန်တော်မြင်ရသည်။ ပြက္ခဒိန်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၄ ရက်။

ကျွန်တော်သည် နေ့စဉ် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ထယူကာ အိမ်
နောက်ဖေးက တမာပင်ကလေး ရွက်နုတွေ စထွက်တဲ့နေ့ဟု မှတ်ထား
လိုက်ပါသည်။ အခြားသော တမာပင်များကို ကြည့်လိုက်တော့လည်း
ရွက်နုကလေးတွေ ဆင်စပြုနေပါပြီ။ တမာပင်တို့သည် တပို့တွဲလပြည့်
ကာနီးနှင့် လပြည့်ကျော်လောက်တွင် ရွက်နုဆင်သည်ကို ကျွန်တော်
တွေ့ရပါသည်။

ရှေးစာဆိုတို့က တမာကို မကောင်းသည့်ဘက်တွင် ဥပမာ

တင်စား၍ သုံးခဲ့ကြပါသည်။ တမာလို မခါးနဲ့ ပျားလိုချိုဟု ပြောကြပါသည်။ တမာရောယုက်၊ စိုက်ရောဖက်က၊ သရက်ပင်မင်း၊ သီးချိုကင်း၏ ဟု ဆိုကြပါသည်။

သို့ရာတွင် ယင်းမှာ တစ်ဘက်သတ်ကျသော နိဂုံးချုပ်နည်းဟု ထင်ပါသည်။ တမာပင်သည် အဆင်းမလှသော်လည်း အရိပ်ကို ပေးပါသည်။ တမာပန်းနံ့သည် ရိုင်းသော်လည်း မွှေးမြဲမွှေးပါသည်။ တမာရွက်သည် အကြွေမြန်သော်လည်း ချက်ချင်းရွက်နုထွက်ပါသည်။ တမာသည် ခါးသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ခံတွင်းမြိန်စေပါသည်။

နောက်ပိုင်းတွင်မူ ကဗျာဆရာတို့က တမာပန်းကို ဖွဲ့လာကြပါသည်။ တမာသည် အညာ၏ပုံရိပ် ဖြစ်လာပါသည်။ ချိုပြုံးက “တမာတောမှာ ပျော်တယ်ဆိုတဲ့ မောင်ရေ၊ မောင်ရေ” ဟု တမာကို လွမ်းတစွာ ညည်းပါသည်။

တမာနုချိန်သည် ကျွန်တော့်နွေ လွမ်းဝေဒနာ၏ ရောဂါလက္ခဏာချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့် အိမ်လွမ်းဝေဒနာ၏ ပြဒါးတိုင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

(အောင်မြင်ရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၈၉၊ မတ်)

ထီးကောက်နှင့် ခေါက်ထီး

ကျွန်တော်သည် အညာမှာမွေးပြီး အညာမှာ လူလားမြောက်ခဲ့လေသည်။ ကျွန်တော့်ဇာတိမြို့ကလေးသည် အလွန်ရေရှားသည်။ မိုးကလည်း ခေါင်သည်။ တန်ခူးလ တမာတွေ ပွင့်ပြီးနောက်တွင် မိုးရိပ်လေရိပ်ကို အနောက်တောင်ထောင့်ဆီမှ မြင်ရတတ်သည်။ သို့ရာတွင် မိုးမရွာပါ။ အနောက်တောင်ထောင့်မှ မိုးတိမ်ညိုညိုသည် ခဏအကြာတွင် ဘယ်ဆီသို့ ရောက်သွားလေသည် မသိ။ စုန်းစုန်းမြုပ်ပျောက်သွားတတ်သည်။ ကဆုန်လဆန်း ဆယ်ရက်လောက်မှ လပြည့်အထိကျင်းပသော ကျွန်တော်တို့ မြို့ငယ်မှ အဓိက ဘုရားပွဲကြီးဖြစ်သည့် ရွှေမြင်တင်ဘုရားပွဲကျင်းပပြီးသွားသော်လည်း မိုးမရွာသေး။ မိုးချုန်းသံနှင့် လျှပ်စီးရောင်သည် အနောက်တောင်က လာလိုက်၊ အရှေ့တောင်သို့ ရောက်သွားလိုက်၊ အနောက်မြောက်မှ ပေါ်လာလိုက်၊ အရှေ့မြောက်တွင် ပျောက်သွားလိုက်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့မြို့ကို ပတ်ပတ်လည်မှ ဝိုင်း၍ ခြိမ်းခြောက်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် မိုးစက်တစ်စက်မျှ မရွာပါ။ လေပူကြီး တဟူးဟူး

တိုက်ပြီး ကောင်းကင်တွင် ဖုန်တွေ၊ သဲတွေသာ လွင့်ပျံနေတတ်ပါသည်။

ထိုအခါမျိုးတွင် “ လေတွေ မိုးတွေလာပါလို့ ကဆုန်လပြည့် ကျော် လူပျိုကလေးတွေလာပါလို့ ခုံဖိနပ်နှင့်ဆော် ” ဟု ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ အော်ဟစ်၍မြူးထူးကြပါသည်။ ပူပြင်းလှသော တပေါင်း၊ တန်ခူးရာသီမှ မိုးနဲ့ကလေးသင်းကာ မိုးရိပ်ကလေးဆင်သည်ကို မြင်သော ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အော်ကြ၊ ဟစ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာတို့ ကလေး သည် ကဗျာလား၊ သီချင်းလား၊ တဘောင်လားဆိုသည်ကို ကျွန်တော် မသိခဲ့ကြပါ။ ထိုစာတို့ကလေးသည် မည်သည့်အချိန်က ပေါ်လာသော စာတို့ကလေးဆိုသည်ကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ မသိကြပါ။ သို့ဖြင့် မိုးနဲ့ လေနဲ့ လေရိပ်တိမ်ရိပ်ကို မြင်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့ ပျော်ခဲ့မြူး ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မိုးကား မရွာသေးပါ။ နယုန်လပြည့်တိုက် လောက်တွင် မိုးတစ်ပြိုက်လောက် ရွာလိုက်သည်။ တစ်ပြိုက်လောက် ဆို သော်လည်း တစ်ချိန်ကောင်းရွာလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ တစ်ပြိုက် ရွာပြီးနောက်တွင် တော်တော်နှင့် မရွာတော့ပါ။ (တစ်ခါတလေတွင်မူ တစ်ပြိုက်မျှပင် မရွာဘဲ ဝါဆို ဝါခေါင်အထိပင် မိုးခေါင်နေပါသေးသည်။ ထိုအခါတွင် ကျွန်တော်တို့ မနေနိုင်တော့။ ကျွန်တော်တို့သာမက ကျွဲ နွားတို့လည်း မနေနိုင်တော့။ ကန်များ၊ ချောင်းများ၊ ရေတွင်းများတွင် ရေခန်းကုန်ပြီး မြက်တွေ၊ သစ်ပင်တွေ ခြောက်ကုန်ကြပြီ။ လူ့အတွက် သောက်ရေ၊ သုံးရေ အနည်းငယ်ရှိသည့်တိုင် ကျွဲများ၊ နွားများအတွက် ရေမရှိကြတော့ပြီ၊ မြက်နှင့် ကောက်ရိုး၊ ပြောင်းရိုး စသည်တို့ မရှိကြ တော့ပြီ။ ထိုအခါတွင် ကျွဲတွေ နွားတွေ သေကြသည်။ လူအိုကြီးတွေနှင့် ကလေးငယ်များလည်း အပူဒဏ်ကြောင့် အသေအပျောက်ရှိကြသည်။

မိုးခေါင်လွန်းမက ခေါင်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့ လွန်ဆွဲ ကြရသည်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က လွန်ဆွဲသည်ကို ကျွန်တော် မှတ်မိ

mgjye.com

သေးသည်။ လွန်ဆွဲကြမည်ပြုသည့်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့မြို့က လူကြီးတွေ၊ ကာလသားတွေ အိုးစည် ဗုံမောင်းတွေဖြင့် မြို့နှင့် နှစ်မိုင်ခန့်ကွာသည့် ထန်းဖူးတောရွာသို့ သွား၍ သစ်ခုတ်ကြသည်။ သစ်ဆိုသော်လည်း သစ်ကြီးဝါးကြီးတွေ မဟုတ်ပါ။ ထန်းလုံးများဖြစ်လေသည် လွန်ကြီး၏ အဆုံးတစ်ဘက် တစ်ချက်စီတွင် ထန်းလုံးကြီးတွေကို ထိပ်တွင် အပေါက်ဖောက်၍ ချထားပြီး ထိုအပေါက်ထဲသို့ သံကြိုးကြီးတွေ ချည်သည်။ ထိုသံကြိုးအဆုံးတွင်မှ ကျစ်လုံးခန့်တုတ်သည့် အုန်းဆံကြိုးကြီးတွေ ချည်ပြီး လွန်ဆွဲကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ထန်းလုံးခုတ်သည့်အခါတွင်လည်း မိုးခေါင်ကျော်စွာနတ်ကို ပသရသေး၏။ လွန်ကြီးကို ဆီသုတ်၍ ခွေထားသည့်အခါလည်း နတ်ကို ပသရသေး၏။ လွန်ကြီးတပ်ပြီး ဆွဲခါနီးတွင်လည်း မိုးခေါင်ကျော်စွာကို ပသရသေးသည်။

လွန်ဆွဲပြီး သုံးလေးရက်အကြာတွင် မိုးရွာသည်။ သို့ရာတွင် အညာမိုးသည် တစ်ခါရွာပြီးနောက် တော်တော်နှင့် မရွာပြန်တော့ပါ။ ခါးတိုင်းလို ခြောက်သွေ့မြဲခြောက်သွေ့နေပါသည်။ သို့တိုင် မြေနူးသွားပြီဖြစ်သဖြင့် ယာများထဲတွင် ထွန်သူတို့ ထွန်ကုန်ကြပြီ။ အပူပိုင်းတွင် ပေါက်သည့် နွားလျာကြီး၊ ဆူးပုပ်ကလေး၊ ကင်းပုံ၊ သနပ်စသည် အပင်တို့ အညွန့်ထိုးစ ပြုလာကာ ဟင်းရွက်နုနုကလေးများကို ဟင်းချိုသောက်နိုင်လေပြီ။ ထိုအရွက်များသည် ကျွန်တော်တို့ အညာသူ အညာသားတို့ စားလေ့ရှိသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များပင် ဖြစ်လေသည်။

အညာမိုးကားတစ်လမှာ တစ်ခါ၊ နှစ်ခါ၊ လေးငါးဆယ်ခါ လောက်သာရွာလေသည်။ မိုးတွင်းဟုဆိုသော်လည်း ရန်ကုန်မှာလို နေ့တိုင်းမိုးမရွာ။ ရွာသည့်အခါတွင်လည်း ခဏတဖြုတ်မျှသာ။

သို့ကလို မိုးနည်းသော အညာတွင် မွေး၍ မိုးတွင်းအတွက် ထီးမလို၊ မိုးကာမလိုပါ။ တစ်အိမ်တွင် တစ်လက်တလေရှိလျှင်